

TRADICIONALNEGA POSVETOVANJA

INFLACIJO BOMO ZAJEZILI LE RACIONALNIM OBNAŠANJEM

Delovno posvetovanje poslovnih delavcev, predstavnikov DS, OOS, ZSMS, ZB ter sekretarjev OOK SOZD Iskra je postalo že tradicionalno. Letos so se udeleženci iz 28 občin, kjer Iskra deluje, sestali na le enodnevno posveto na prosto soboto, 31. marca, v poslovni stolpnici SOZD Iskra v Ljubljani. Posveta sta se to pot udeležila tudi Roman Albreht, predsednik Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve in Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije. Marko Bulc je spregovoril o gospodarskem položaju v SRS in SFRJ, Roman Albreht pa o gospodarstvu z družbenim kapitalom in integracijskih procesih. Analizo gospodarstva v SOZD Iskra za leto 1983 in glavnih usmeritev za leto 1984 pa je podal Boris Lasič, predsednik KPO SOZD Iskra.

Slovensko in jugoslovansko gospodarstvo nista izolirana otoka v letu, ampak se na njiju odražajo svetovnega gospodarstva je v letu poudaril Marko Bulc in nadaljeval: „Po oceni komisije za plan in razvoj pri OECD so gospodarske razmere v svetu takšne, da v letu 1984 še ne moremo pričakovati konjunkturalnega prava bi bilo po nekaterih začetnih tresticijah v ZDA mogoče to na prvi pogled sklepati. Toda, vplivi iz ZDA nas prihajajo počasi, saj običajno poslovni zamiki trajajo kar dve leti. To pričakujemo, da se bomo v letošnjem letu sicer že srečali s prvimi znaki konjunkturalne, prevladovali pa bodo znaki recesijskega gospodarjenja. Poleg Jugoslovanskega izvoza v svetovnih blagovnih tokovih je sicer majhen, saj ne dosega niti 0,5%, vendar lahko pričakujemo, da bodo v težki gospodarski situaciji države ščitile svoje blago. Zato se bomo srečali z limiti

(na primer v EGS), taksami, novimi pritiski, ipd., kajti zelo hitro se zgodi da nizke uvozne cene kje proglasijo za dumpinške. Svetovne razmere bodo torej približno takšne kot lani, morda le nekaj bolj zaostrene.

In kakšne so razmere pri nas doma?

Leto 1983 smo v Jugoslaviji zaključili boljše, kot smo predvidevali. Industrijska rast v Sloveniji je bila 3,7%, medtem ko je bila planirana le 3,5% jugoslovanska pa je bila blizu plana, saj je od planirane 1,5% bilo realizirane 1,3%. Kmetijstvo je bilo približno na isti ravni kot industrijska rast, čeprav smo predvidevali nekaj višje. Vse oblike porabe so rasle počasneje kot v preteklem letu, pri konvertibilnem izvozu pa letos prvič po dolgih letih beležimo porast za 14,7% v Jugoslaviji in 16,6% v Sloveniji od planiranega 18-odstotnega, kar je gotovo velik premik v obnašanju jugoslovanskega gospodarstva.

Jugoslaviji je prav zaradi takega obnašanja uspelo odplačati 4,5 milijard dolarjev obveznosti do tujih partnerjev, kar je po eni strani pomenilo velik napor, po drugi pa, seveda, povečani izvozni uspeh.

Poleg tega je v Sloveniji lani prvič močno porasel delež investicij iz lastnih in združenih sredstev in sicer kar za 74%, le 16% pa je bilo bančnih sredstev. Kar 77% teh investicij je bilo realiziranih na prioritarnih smereh, dogovorjenih z družbenimi plani. Podobno je bilo tudi v jugoslovanskem merilu, le da so ti odstotki nekoliko nižji. Če pa ob teh, sorazmerno ugodnih rezultatih upoštevamo kar 58% devalvacije v lanskem letu, je uspeh seveda manjši.

Iz tega sledi, da je nujno treba graditi možnosti premostitve težkega gospodarskega položaja, predvsem na tistih področjih, kjer smo že v preteklem letu dosegli ugodne rezultate, ob tem pa delovati zoper žarišča inflacije, ki nam razvrednotijo rezultate.

In kaj predvidevamo za letošnje leto?

Predvsem prenašamo iz preteklega leta 29% inflacijo, kar je breme in nevarnost za gibanja v letu 1984, seveda pa tudi še nekatere pozitivne in negativne tendence. Pozitivna so spoznanja, da gre zares, in da torej ni mogoče zahtevati švedskih norm, delati pa po jugoslovansko. Ta zavest

Med posvetovanjem.

tralizma, češ, rešujete nas v Beogradu in v republikah. Druga taka težnja pa teži k administrativnemu odločanju nasproti blagovnotrznim zakonitostim, k uravnalovki, ipd. To nosi s seboj vir nezaupanja v samoupravljanje; zato moramo zoper take težnje delovati skupno in organizirano.

Glede materialnih razmer moram reči, da so bolj zaostrene kot v lanskem letu. V Sloveniji bomo letos odplačali več dolarskih dolgov kot lani, saj smo jih lani odplačali 251, letos pa jih bomo odplačali kar 468 milijonov dolarjev, minus glavnice, ki bodo reprogramirane. Kljub temu pa bo devizna luknja v Sloveniji približno za 150 do 200 milijonov dolarjev večja kot lani.

Ker pa so se plani za življenje infrastrukture delali v razmerah, ko je bilo

pri nas še dobro, so dogovorjene obveznosti iz družbenega produkta tolikšne, da ne bomo razpolagali s 84% slovenskega družbenega produkta, temveč le s 77%. Tu upoštevam, seveda, tudi izgube slovenskega gospodarstva, ki so za kar 49% večje kot leta 1982. Vse to pomeni, da bomo imeli od družbenega proizvoda za porabo manj kot želimo. V globalu bo za investicije manj kot znašajo potrebe enostavne reprodukcije. Enostavna reprodukcija namreč zahteva 91 milijonov dinarjev, na razpolago pa jih bo imela le 82 milijonov, ker je pač delež že porabljenega tolikšen. To pa, seveda, pomeni, da bomo imeli za naše ambiciozne cilje sorazmerno ozek manevrski prostor.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Prve Iskrine telefonske centrale na Hrvaškem

S podpisa pogodbe o prodaji dveh naših javnih telefonskih central na Reki.

Na območju PTT organizacij Osijeka in Reke bo Iskra postavila svoje prve javne telefonske centrale v SR Hrvatski. Kupci so se odločili za centrale vrste Iskra 500 A.

Iskra je te dni podpisala pogodbe o proizvodnji in montaži prvih javnih telefonskih central v sosednji Hrvaški. V Osijeku so predstavniki Iskrinih delovnih organizacij Telematike in Iskre Commerce podpisali pogodbi o prodaji dveh central, ki bosta v Iloku in Gradištu, na Reki pa prav tako dveh central, zanju pa še ni znano, kje bosta.

Centrali v Iloku in Gradištu bosta skupno veljali 18,3 milijona dinarjev, s tem, da je prvocentrala nekoliko večja od druge. Na območju PTT Osijek bo Iskra postavila še tretjo centralo, in sicer v vasi Viljevo blizu Donjega Miholjca.

Kot že rečeno, bosta dve Iskrini centrali tudi na območju PTT Reka. Ena

bo veljala nekaj več kot 8 milijonov dinarjev, druga pa 5,7 milijona dinarjev. Obe centrali bo Iskra izdelala, montirala in preizkusila ter izročila namenu še letos.

Podpis omejenih pogodb je plod resnično dolgotrajne vsestranske obdelave tržišča. Uspeh je še toliko večji, če vemo, da ima SR Hrvatska izredno močno lastno proizvodnjo javne telefonije in da so svoje izdelke doslej na tem širšem območju postavljali drugi proizvajalci in ne Iskra. Ob podpisu pogodb v Osijeku je direktor predstavništva Iskre Commerce v tem mestu Erih Švajgert poudaril, da je to prvi korak pri realizaciji neke širše prodajne akcije, da pa gotovo ni zadnji.

Z gotovostjo lahko zapišemo, da sta pri Iskrinem osvajanju tržišče javne telefonije v SR Hrvatski odigrali pomembno vlogo tudi predstavništvi Iskre Commerce v Osijeku in na Reki.

LD

Rekordna udeležba na letošnjem dnevu Iskre?

Priprave na tradicionalni vsakoletni Iskrin praznik ob 4. juliju — dnevu borca in dnevu Iskre so, lahko bi rekli, stekle s polno paro. Iskra Commerce kot organizator letošnje prireditve, se je, podobno kot Avtomatika, pred leti odločila za Zajčjo Dobravo pri Ljubljani. Odločitev ni bila težka: prijetno okolje, lahek dostop, enostavna povezava s cestnim in železniškim prometom in še kaj. Prireditve bo v soboto, 30. junija.

Odbor za proslavo je tudi že odločil za ceno paketa. Veljal bo 360 dinarjev, od česar bodo sindikalne organizacije krile polovico, polovica pa bo prispevek udeležencev. In kaj bomo dobili za teh 360 dinarjev? Papirnato vrečko z ročaji, skodelico z žlico, zložljivo papirnato kapo, liter vina in kruh. Da ne bo pomote: tudi golaž.

Organizatorji so se odločili tudi že za maskoto dneva Iskre: če že bomo v Zajčji Dobravi naj bo tudi maskota... zajček.

Osnovna želja organizatorjev letošnjega dneva borca in dneva Iskre je predvsem ta, da bi bila prireditev bolj sproščena. Kako in s čim jim bo to uspelo, je za zdaj seveda še prezgodaj govoriti. Poudarjajo da praznovanje v Zajčji Dobravi ne bi smelo biti razdeljeno na dva dela, če poenostavimo, na uradni del in na poznejšo veselico. To razdeljenost bodo skušali med drugim premostiti tudi s številnimi nastopi Iskrinih kulturnikov, predstavitev njihovega kulturnega snovanja pa naj bi predvsem poudarila tesno povezanost Iskrašev.

Medtem pa je — na pobudo Iskrinega sindikata — znan tudi že organizator dneva Iskre v prihodnjem letu. To je delovna organizacija Avtoelektrika iz Šempetra pri Novi Gorici, izvajalec pa njena temeljna organizacija AET v Tolminu.

Mnogim Iskrašem seveda ne uide nobena prireditev ob dnevu Iskre ali pa so bili kar na večini od njih. Tokratna v Zajčji Dobravi bo že 18. po vrsti, že za obujanje spominov pa bomo objavili tudi spisek, kdaj in kje so bili posamezni dnevi Iskre, kdo je bil organizator in tudi kdo slavnostni govornik.

Med posvetovanjem.

je prisotna, še posebej na Slovenskem. Ni namreč druge rešitve zoper plačilno devizno blokado, kot je bitka za večji izvoz, predvsem na konvertibilno področje, še posebej zato, ker se za nastop na tujih trgih pač moramo racionalno obnašati. In, nenazadnje, osnovna področja družbene skrbi so razmere v proizvodnji in ne v infrastrukturnih zadevah, ki so dobile celo preobsežne dimenzije.

Zaradi zaostrenih razmer in nerazvitosti pa se pojavljajo tudi negativne težnje po novih pojavnih oblikah cen.

Med posvetovanjem.

Med posvetovanjem.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Pri tem je vprašljiv tudi odnos med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami. Razmere kažejo, da bo treba spreminjati proporce v našem gospodarstvu, saj je letos negospodarskih investicij kar za 38 do 82 milijard. Pri tem je pomemben še podatek, da je slovensko gospodarstvo amortizirano 74 %, pri tem pa nekatere panoge, ki nosijo velik del konvertibilnega izvoza, celo še bolj (tekstilna 81 %, usnjarstvo 79 %). To pomeni, da dosedanji trenda bitke za povečanje izvoza ne bo mogoče vzdržati, če ne bomo odločneje modernizirali, avtomatizirali in kompjuterizirali proizvodnih procesov, kar pa hkrati pomeni tudi boljše organizacijo dela in višjo produktivnost, predvsem zato, da bomo jutri mogli iti v korak s tujimi trgi.

Skratka, v letošnjem letu bomo gospodarili težko, zato moramo posebno pozornost posvetiti predvsem nekaterim področjem. Mednje sodi področje ekonomskih odnosov s tujino. Deviza je najbolj iskano blago, zato so razumljive tudi želje po odvzemu in koncentraciji, ki jih po drugi strani podpira še mednarodni monetarni fond. Zavedati bi se vendar morali, da bo kredite najbolj zagotovo vračal tisti, ki je motiviran, da jih ustvarja. Sicer pa so se razmere za gospodarstvo nebitveno spremenile, saj dobiva letos le 4 % deviz manj kot lani, se pravi 46 %. Na področjih pa, kjer so bile odobrene posebne oblike (sem sodi tudi Iskra), pa je možno svobodno samoupravno združevanje deviz. Lahko bi dejali, da je na tem področju obveljala po eni strani politika realnega kurza na konvertibilno tržišče.

Iz tega torej sledi, da razen samoupravnih odnosov, ki so na tem področju ogroženi, materialni položaj ni bistveno poslabšan. Za vse tiste, ki več porabijo kot pa imajo pa se bo bistveno poslabšal. Zato je nujno potrebno povezovanje v reprodukcijsko povezanih strukturah, saj so tam, kjer reprodukcijske verige delujejo dobro, ekonomski učinki najboljši. Po drugi strani pa moramo izkoristiti vse dodatne možnosti, da bi poslovali bolje – tu mislim predvsem na kompenzacije, blagovne kredite in maloobmejni promet.

Na področju cen bi povedal, da bodo tendence, da bi se zamrznitev nadaljevala, ovržene, saj bo odmrznitev cen pričela veljati konec aprila. Seveda jih bo potrebno kontrolirati. Dogovorili smo se za tri načine in si-

cer za sistem svobodnih cen, za sistem samoupravno dogovorjenih cen in sistem državnih opredeljenih cen. Največji poudarek pa moramo dati samoupravnemu dogovarjanju o cenah na novih, izostrenih kriterijih. Prav na področju cen je namreč treba poudariti veliko odgovornost vseh poslovnih in družbenopolitičnih dejavnikov, v bitki za le najnujnejše povečanje cen in iskanje rezerv v večji produktivnosti in boljši organizaciji dela.

Eno izmed najtežjih področij bo v letošnjem letu področje likvidnosti, oz. nelikvidnosti. Na eni strani je tu visoka zadolženost naših OZD, ki jo povzročajo kurzne razlike, na drugi pa neplačani računi med gospodarskimi organizacijami in končno, naše organi-

Predsednik GZS Marko Bulc (na desni) med svojimi izvajanci.

Kaj po sporazumu z mednarodnim denarnim skladom?

Številni izračuni so pokazali, da kljub izrednim dosežkom v izvozu brez težkih posledic za socialno varnost zaposlenih letos ne bi mogli odplačati nekaj več kot 5 milijard dolarjev dolga, da ne govorimo o nastajanju deviznih rezerv, suficitu bilance itd.

S sklenitvijo sporazuma z mednarodnim denarnim skladom je v naši ekonomski politiki za letos jasnejše, s čim bomo razpolagali. Po sporazumu bodo skupščine sprejele vrsto ukrepov v tekoči in razvojni gospodarski politiki.

Osnovni cilj ukrepov je celotno gospodarjenje uravnavati z ekonomskimi načeli. Seveda se bodoupirali zlasti tisti, ki niso sposobni gospodariti po ekonomskih načelih, in administrativni centri moči.

Sporazum je za nas tudi resno opozorilo, da ni mogoče več oklevati pri uresničevanju temeljnih nalog dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Te pa so: oblikovanje večjega dela cen po ekonomskih (tržnih) kriterijih, politika realnega tečaja dinarja, realne obrestne mere, razbremenjevanje gospodarstva, uravnovešanje plačilne bilance in okrepitev deviznih rezerv.

Napovedani ukrepi naj ne bi bistveno porušili resolucijskih razmerij pri razporejanju dohodka. Možno je, da bodo realni osebni dohodki zaradi inflacije nekoliko nižji, kot je predvideno z resolucijo. To pa za sindikat pomeni še ostrejša prizadevanja, da bi z boljšim gospodarjenjem povečali tudi osebne dohodke, hkrati pa tudi odgovoren odnos delavcev in samoupravnih organov v politiki cen, oz. pri zmanjševanju proizvodnih stroškov. Tudi inflaciji se je mogoče zoperstaviti predvsem z zmanjševanjem proizvodnih stroškov. S povečevanjem teh stroškov namreč rastejo tudi pritiski na višje cene in obratno. Veljavna zamrznitev pa teh pritiskov ni odpravila, jih je le začasno preložila. V sindikat ne smemo dovoliti, da bi nas z odmrznitvijo ponovno presenetila še višja inflacija. V interesu, tako delavcev kot sindikata je, da delavski sveti pristanejo le na tiste podražitve, ki so objektivno opravičljive. Energija in osnovni reprodukcijski materiali so se seveda podražili. Hkrati pa v republiki že tečejo razprave, kako zmanjšati določene obveznosti iz dohodka organizacij združenega dela.

OZD z izgubami in tiste, ki so, ali bodo nelikvidne, bodo gotovo morale zmanjšati osebne dohodke. To bo boleče, vendar je to prilika, da tudi v sindikatu ob tem odločno zahtevamo ukrepe za izboljšanje proizvodnje, nove programe, ukinitve, ali združitve z drugo organizacijo.

Vseh teh problemov pa ne bo mogoče rešiti predvsem na republiški ravni. Iluzorno je pričakovati, da bodo OZD lahko s povišanjem cen nadomestile med zamrznitvijo izpadli odhodek. Motnje v poslovanju bi zato veljalo natančno obravnavati, že ob obravnavi rezultatov gospodarjenja v prvem trimesečju.

Izgube iz leta 1983 in preteklih let pa bi morali v večji meri pokrivati po dohodkovnem, oz. reprodukcijskem načelu, skladi skupnih rezerv so v primerjavi s prejšnjimi leti namreč realno manjši.

(Iz Informacij RZ ZSS)

zacije so doslej poslovale kar s 67 % bančnih sredstev, kar bo ob povečani obrestni meri pomenilo dodatne obremenitve. Zato bo potrebno čim hitreje obračati kapital. Nujne bodo tudi dopolnilne akcije medbančnega poslovanja in, ker je porast denarne mase limitiran, je tu potrebno skrajno racionalno obnašanje z družbenim kapitalom.

Ker pa so našeta vprašanja že vprašanja inflacije pa moramo najprej razrešiti vprašanja kurznih razlik, medsebojnih dolgovanj, vprašanje izgubašev, do katerih je treba odnos zaostri, oz. v skrajnih primerih tovarne celo zapreti. Ker pa se ob vsem tem le ne moremo odreči nekaterim nujnim vlaganjem, kar velja tudi za Iskra, moramo znova zostriti investiranje v proizvodnjo za konvertibilni izvoz ter združevati sredstva za prioritetne programe. Znova pa je treba tudi preveriti načrte investicij ter na tej podlagi ugotoviti, kaj od zelenega je na Slovenskem treba in mogoče narediti. Seveda pa brez novih vlaganj naše bodočnosti ni. Pri tem je treba vedeti, da ostaja vsa odgovornost na naših ramednih in da je ne moremo prenašati na ramena republik in naprej, le če se bomo obnašali racionalno, bomo dosegli boljše rezultate in zaježili inflacijo, ki nam sedaj spodjeda ugodne poslovne rezultate.

Roman Albreht je spregovoril o gospodarjenju z družbenim kapitalom in o integracijskih procesih. Posebej je analiziral pripravljene osnutke, ki ureja področje nagrajevanja po minulem delu ter ga bomo v SOZD Iskra sprejemali že letos. (Referat R. Albrehta bomo zaradi aktualnosti v celoti objavili v eni naslednjih števil glasila Iskra.)

Predsednik KPO SOZD Iskra Boris Lasič je v svojem referatu spregovoril o analizi gospodarjenja v SOZD Iskra za leto 1983 in o glavnih usmeritvah v leto 1984. Poudaril je naslednje:

Če se ozremo nazaj v leto 1983, lahko ugotovimo, da je bilo lani za Iskra težavno, vendar pa je Iskra uspela doseči relativno dobre poslovne uspehe. To nam sicer vliva občutek samozadovoljstva, vendar bi takoj poudaril, da samozadovoljstvo rado otopi ost kritičnega duha, kar pa ni

Čas dela in čas znanja

Že v prejšnji številki smo pisali o Iskrini RR šoli. Danes pa bi k temu dodali še nekaj pojasnil. Iskrina druga RR šola, ki je bila razpisana za lanski jesenski rok je bila namreč predstavljena na letošnji majski roki. Prijavljenih je že precej kandidatov, prečiščen in izboljššan pa bo tudi študijski program. To dokazuje, da bomo kontinuirano nadaljevali izvedbo izobraževalnih programov za RR delavce in se tako tudi vključevali v naša stabilizacijska in inovacijska prizadevanja.

V tem smislu dopolnjujemo omenjeno poročilo še z naslednjimi dejstvi in ugotovitvami.

Področni kolegij za raziskovalno dejavnost SOZD Iskra je že na svoji predzadnji seji 14.XII.1983 obširneje obravnaval odprta vprašanja v zvezi z II. RR šolo, med drugim, na primer, poročilo o poteku in rezultatu prijavljanja udeležencev II. RR šole s predvidenim pričetkom 7. XI. 1984 in tudi o tem, zakaj jo je bilo potrebno preložiti na letošnje leto. Pri tem se je tudi strinjal, da je z RR izobraževanjem v SOZD treba nadaljevati tudi v naslednjih letih. Dalje je kolegij naročil delovni skupnosti skupnosti služb SOZD, da do marca 1984 izvede anketo o RR izobraževanju v Iskrini in analizira odgovore nanjo, strokovnemu svetu za program RR šole pa da naj ga še ustrezno dopolni.

Vse zgoraj navedeno je bilo izvedeno in področni kolegij je na svoji seji 23. III. letos potrdil dopolnjeni program RR šole, naročil vsem odgovornim, da naprej spremljajo njegovo ustreznost in predlagajo vse potrebne spremembe, da bi ga mogli pravočasno prilagajati potrebam slušateljev III. in naslednjih RR šol. Kolegij je namreč odločil, da je treba obiskovanje RR šole omogočiti ne le vodilnim delavcem v raziskovalno-razvojni dejavnosti, ampak tudi tistim RR kadrom, ki kažejo nagnjenost za različne funkcije v RR dejavnosti.

Člani kolegija so predložili preliminarne prijave slušateljev iz delovnih organizacij za II. RR šolo, ki bo maja letos (razpis zanjo objavljamo v tej številki), medtem ko naj bi bila RR šola v prihodnjih letih v mesecu aprilu in morebiti tudi jeseni. Dokončne prijave za II. šolo bo zbral Izobraževalni center SOZD v enem tednu.

Ob tem se je razvila zelo plodna, širša razprava. Prisotni so navajali vrsto odprtih vprašanj kadrovske politike v Iskrini, izobraževanje ob delu, institucionalizacije RR šole, preobremenjenosti perspektivnih RR kadrov, pomanjkanje sposobnih kadrov za bodoče naloge, premeščanje sposobnih RR kadrov v druge dejavnosti in drugo.

O nekaterih izmed teh vprašanj bi verjetno morali najti rešitve kolegij in ski poslovodni organi DO in SOZD.

Načeto je bilo zanimivo vprašanje, zakaj ne bi RR šola delovala zdaj in tam, v drugi DO, torej v tistih DO, ki bi želele vanjo usmeriti dovolj slušateljev, med njimi tudi nekaj vodilnih poslovnih delavcev: tako bi ne poslušali samo predavanj, temveč bi lahko skupaj s predavatelji pretresli možnosti za reševanje odprtih konkretnih vprašanj dotične DO. Ugotovljeno je bilo, da je takšna dejavnost predmet poslovanja tako imenovanih svetovalnih (consulting) organizacij, ki jih pri nas še vedno ni dovolj.

S tem v zvezi je bila sprejeta zamisel, da bi na VII. internem posvetovanju o problematiki razvojno-inovacijske dejavnosti v SOZD Iskra, ki bo predvidoma med 21. in 25. majem letos, oblikovali predlog, da bi na eni strani prilagodili program za III. RR šolo tako, da bi jo priridili izključno za poslovodne delavce, na drugi strani pa bi predlagali dopolnitev programa seminarja za vodilne delavce s temami, ki bi jim dale širši pogled na pomen in inovacijskega procesa in inovacij.

Sklenjeno je bilo tudi, da bo glavno jedro programa bodočih RR šol ostalo nespremenjeno, da bodo RR šole trajale mesec dni, da v RR šole ne bodo uvedena predavanja, ki sodijo v programe rednega izobraževanja na fakultetah, ampak si bodo slušatelji pridobivali znanje za boljše opravljanje funkcij v raziskovalno-razvojni dejavnosti, da je treba omogočiti prirejanje ločenih kratkih seminarjev za specializirane teme, za katere dovolj zanimanja in podobno.

Z zadoščanjem je kolegij vzel na znanje obvestilo ing. Miloša Kobeta, da je Republiški komite za raziskovalno dejavnost in tehnologijo obljubil, da bo pri registraciji Iskrinih raziskovalnih organizacij upoštevali absolvente Iskrine RR šole enako, kot če bi končali šolo za raziskovalce pri Zvezi raziskovalnih organizacij Slovenije.

dobro. Tudi v bodoče bomo namreč izpostavljeni trdim pogojem poslovanja in bomo morali oceniti svoj položaj ter tako realno opredeliti naše objektivne možnosti.

Na kratko rečeno, so bili v poslovnem letu 1983 rezultati naslednji: porastel je obseg proizvodnje, prav tako tudi izvoz, še posebej na konvertibilno tržišče, kamor smo plisirali kar 10 % vsega slovenskega izvoza. Gibanje teh rezultatov v finančnem pogledu pa je bilo seveda podvrženo vplivu cen reprodukcijskega materiala, saj so le-te porastle od 65 do 100 %.

Drug pomemben korektivni faktor našega finančnega rezultata pa so bile visoke obresti, ki so v tretjem trimesečju celo presegle našo akumulacijo. Kot tretje bi omenil zadrževanje rasti osebnih dohodkov. Kot posledica vseh teh vplivov smo celotni finančni rezultat uspeli le nekoliko izboljšati. Ustavljeno dohodek se je delno prelil v proizvodnjo in druge dejavnosti. Dosežena akumulacija v višini 3,5 milijonov dinarjev je bila relativno manjša kot pa leto poprej. Najbolj pa izstopa problem investicij, na področju katerih so kazalci uspeha najbolj nezado-

voljivi. Znano je namreč, da Iskra nekaj let zaporedoma ne dosega pozitivnih rezultatov pri investicijah.

Podrobneje gledano pa so rezultati poslovanja naslednji: celotni prihodek je porastel za 50 % v primerjavi s prejšnjim letom, čisti dohodek je porastel z indeksom 134, akumulacija pa 138, izvoz za 10 %, konvertibilni pa kar za tretjino. Takšen porast nam je omogočil, da smo uresničili nekatere uspehe na področju devizne in pritoka deviz.

Na tej podlagi smo uspeli zagotoviti normalen uvoz. Vidimo torej, kako pomembno je dosegati izvozne rezultate, četudi je treba reči, da doseženi izvoz le v minimalnem obsegu zagotavlja normalno poslovanje Iskre. To pomeni, da bo treba tudi v bodoče dosegati solidne izvozne rezultate.

Lanski uvoz je bil manjši kot poprej, letos pa bo še manjši. Zaradi tega bomo morali povečati obseg proizvodnje alimentirati še bolj s substitucijo domačih materialov. Seveda pričakovati, da bo zato trpela kvaliteta, kot tudi ekonomičnost proizvodnje.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Direktorja TOZD PTT Vukovar Milenko Milinković in I.C., TOZD Marko Bulc po podpisu pogodbe.

INFLACIJO BOMO ZAJEZILI LE Z RACIONALNIM OBNAŠANJEM

Milan Albreht (na desni) med svojimi izvajanci.

(Nadaljevanje z 2. strani)
Posebne pozornosti je na področju voza potreben uvoz opreme, saj je ta v zadnjih štirih letih padel od 20 samo 4 milijone dinarjev. Kaj omeni tako majhen uvoz opreme na takšnih področjih dejavnosti, kot jih imamo v Iskri (elektronika!), je seveda povsem jasno.

Če pogledamo prodajo na domačem trgu, vidimo, da je porasla za 30%. Veliko stopnjo stabilnosti smo dosegli na področju zaposlovanja, z števila zaposlenih delavcev, saj je delež delavcev poraslo le za 2%.

V okviru omenjanja glavnih kazalcev poslovanja uspeha je treba posebej poudariti izgube. Teh je bilo kupaj za 21 milijard dinarjev, kar po vsej stvari ni kritično že samo po sebi, bolj kritično pa je ob tem dejstvo, da nekatere delovne organizacije ob tem prišle že na sam rob ekonomske nespešnosti.

Poudarim naj spoznanje, da je Iskra kot celota doslej dosegala ustrezne poslovne rezultate posebej zato, ker smo v preteklosti znali nastopati skupno. Uspehi skupnega nastopanja niso ostali.

Naj v nadaljevanju podrobneje analiziram posebej vidike in rezultate poslovanja in naše poslovne dejavnosti. Gre posebej imeti pred očmi naslednje:

Iskrina proizvodnja je usmerjena v profesionalno opremo. Zato v našem času beležimo v strukturi proizvodnje bistvene premike. Le-ti se poznajo tudi na področju nabave investicijske opreme za telekomunikacije, računalništvo, merilnoredulacijsko tehniko in elektroniko, kjer smo dosegli kar 50% rast. V nasprotju s tem pa ugotavljamo upad tistega dela elektronike, ki je namenjen za vgradnjo in za široki trg.

Za naše dejavnosti je ključnega pomena vlaganje v razvojno dejavnost. To vlagamo vsako leto več. Letos smo prišli že na vrednost 4,5% od prihodka. Vendar ugotavljamo, da je prišlo to še premalo, saj podobne firme v svetu vlagajo v razvoj lastne dejavnosti tudi dvakrat več. Značilno za Iskro je tudi, da vlaganje v razvoj raste hitreje, kot celotni prihodek. To v praksi pomeni, da Iskra še toliko večjega pomena, saj vemo, da je oprema, s katero delajo razvojniki v Iskri, zastarela.

To je seveda posledica premajhnega uvoza razvojne opreme. Razvojna oprema pa močno vpliva na čas, ki je potreben za razvoj novih izdelkov. Zato se je, da bo ta čas postal predolg primerjavi s konkurenčnimi firmami na svetovnem trgu. Poudarim naj tudi, da Iskra ni problem nakupa in zdatkov za tuje licence, kajti le-ti so namjajni čeprav vsaj tako raven moramo obdržati, saj znanje, ki ga kupimo potrebuje, da bi ga lahko oplemenitili in prilagodili lastnim potrebam. Večji problem pa je, kako preprečiti precejšnjo razkoraka, ki nastaja na področju razvoja novih izdelkov pri nas in v razvitem svetu. Posebno pozornost zaslužijo strateški projekti, zlasti kompleksne razvojne naloge na večja področja. Za strateške projekte smo v letu 1983 združili manj kot 10% sredstev, ki jih vlagamo v raziskavo in razvoj. Ta znesek pa je še vedno premajhen, če hočemo doseči kvaliteto prestrukturiranja programov.

Iskra je v preteklosti v tem sodelovala tudi z zunanjimi znanstvenimi institucijami. To se je izkazalo za dobro in zato bo treba takšne oblike dela in sodelovanja ohraniti še naprej, saj bo le s takšnim kompleksom zasnovanim razvojem mogoče zagotavljati tudi v bodoče kvaliteto in ekonomično proizvodnjo.

Če se zaustavimo še pri naši zunanji trgovinski menjavi, vidimo, da je naša izvozna dejavnost omejena na več načinov: srečujemo se s pomanjkanjem proizvodnih kapacitet in reprovromaterialov, medtem ko osvajanje trga in plasman izdelkov za Iskro ni

rim, da bomo morali na tem področju v bodoče narediti še vse kaj več. Če se najprej zaustavimo pri strokovnih, vodilnih in vodstvenih delavcih vemo, da stojimo pred neprijetnim in nepotrebnim problemom vselej, ko je komu izmed teh potrebno poiskati zamenjavo. Že pred časom smo se dogovorili, da bo potrebno za ta mesta vzgajati kadre iz lastnih vrst. Vsakdo obo moral imeti namestnika, ki naj bi se v tej vlogi pripravil, da po potrebi prevzame delo svojega predstojnika. V tem smislu naj bi delovala nekakšna banka kadrov.

Drug problem na kadrovskem področju se skriva v stroškovni ekonomiki. V proizvodnji dela 50,2% delavcev, poleg teh pa dela 7% ljudi v razvoju, 8% ljudi na področju tehnologije in kvalitete, 12% v planskih in drugih pomožnih dejavnostih, 12% v prodaji in 10% v upravi. Četudi tu ne gre za neke izvenproizvodne sfere, je vendarle mogoče reči, da so odstotki teh ljudi bistveno previsoki.

Če ponovno povzamem nekatere glavne poslovne rezultate, naj omenim, da so osebni dohodki narasli v globalu za 30%, celotni dohodek za 50 in OD na delavca za 29%. S tem smo torej dosegli nekaj višjo raven kot pa je bilo poprečje za slovensko gospodarstvo.

Se enkrat naj poudarim, da takšna umirjena rast ne bo več dolgo mogoča, če želimo razvijati moderno, zahtevno proizvodnjo. Na področju investicij smo v Iskri že tako močno na slabem, da skoraj nimamo več prave perspektive. Ocenjujemo, da si v tem pogledu Iskra ne bo več mogla zgolj sama pomagati in da bo pomoč širše družbe nujna.

Pri obratnih sredstvih so se nam lani močno povečale terjatve do kupcev in sicer kar za 100%. Pri tem je pač svoje opravila tudi inflacija, delno pa je vzrok temu tudi nedisciplin pri plačilih. Poleg tega se nam je močno povečala tudi kategorija zalog i reprovromateriala in sicer kar za 70%. Tako nam v zalogah ležijo stotine milijard dinarjev, ki predstavljajo mrtev kapital. Ševeda je v tem tudi videti eno izmed največjih rezerv. Kaže pa to na slabo planiranje in temu bi morali v bodoče posvetiti več pozornosti.

Va področju kakovosti izdelkov smo lani ohranili raven prejšnjih let. S tem seveda ne moremo biti povsem zadovoljni. Gotovo bo potrebno uvesti vhodno kontrolo posebej za substitute iz domače proizvodnje ter posebno kontrolo za izvoz.

Na področju zunanje trgovine je zaživel samoupravni sporazum o ZT dejavnosti. To pomeni, da smo ponovno dosegli uspeh na področju uveljavljanja in širjenja samoupravnih odnosov.

Pred nami je plan Iskra-2000, ki se ga bomo morali resneje lotiti. Z njim naj bi izboljšali lastno poslovanje, hkrati pa zadovoljili zahteve širše družbe. Ta dokument naj bi bil obveza ne-le Iskre temveč tudi širše družbene skupnosti. Opredeliti pa bomo morali tiste ciljne točke, ki jih bomo sposobni uresničiti. Treba bo prečistiti in selektirati programe ter se izogniti napakam, ki bi jih sicer plačevali še dolga leta. Mislim, da moramo pospešiti vsebinsko aktivnost v zvezi z Iskro-2000. V ta okvir sega tudi neizogibno prestrukturiranje Iskre. Morali se bomo povezovati na kar najbolj učinkovit način. Zavedati se moramo, da je bila moč Iskre vedno v tem, da smo se znali dogovoriti in nato tudi v resnici izpeljati dogovore.

V zvezi z nalogami za leto 1984 naj poudarim posebej naslednje: Predvsem velja, da je bil plan sprejet in sicer s predpostavko, da je Iskra sposobna dinamične rasti. V vseh planskih postavkah smo namreč predvideli porast. To moramo uresničiti, vsaj v osnovnih stvareh. Osnovna naloga bo spet izvoz, predvsem zaradi zagotovitve likvidnosti. Z izvozno dejavnostjo naj bi kompenzirali kreditno monetarne pogoje. Jasno je, da se bomo srečali s problemi, vendar bomo morali doseči kar največ. Težave bodo tudi v uvozu, povečanje bo predvsem zaradi uvoza opreme.

Iskra se bo srečala s težavami tudi skupaj z vso predelovalno industrijo, ki jo bodo cene bolj prizadele kot vso drugo jugoslovansko industrijo. Pričakovati je, da bo vse več TOZD naleto na težave, ki pa jih ne bo mogoče reševati zgolj s trenutnimi akcijami za izvoz. Dalje bo še problem likvidnosti, saj bo denarja tudi v naprej primanjkovalo.

Naj to poročilo sklenem z naslednjo ugotovitvijo: ker ima Iskrina organiziranost kot velik sistem prednosti pred ostalimi, moramo učinkovitosti njenega funkcioniranja v bodoče posvetiti še več pozornosti.

Mara Ovsenik

TOZD ELEKTROMOTORJI, ŽELEZNIKI

Komunisti kritično spremljajo gospodarjenje

Ko so komunisti Tovarne elektromotorjev in gospodinjskih aparatov iz Železnikov 28. marca pregledovali delo v preteklem mandatsnem obdobju, so na prvo mesto postavili vlogo osnovne organizacije pri spremljanju gospodarjenja.

Ugotovili so, da je bilo njihovo delo veskoko prisotno, saj so bile gospodarske razmere najtežje v zadnjih letih. Tako so se pridružili prizadevanjem za povečanje zlasti čistega izvoza na konvertibilno področje. Ocenjujejo, da je bilo storjenega precej, vendar bi lahko opravili še več, če ne bi primanjkovalo reprovromaterialov. Tu so kritično ocenili potek samoupravnega dogovarjanja z dobavitelji surovin in materialov, kjer bi morali stanje izboljšati.

Komunisti so menili, da tudi dogovori o varčevanju z energijo in reprovromateriali niso zaživali v celoti, saj spoznanje o pomenu privarčevanega še ni širše prodrlo. Tudi pri zalogah še ni vse tako, kot so se dogovarjali: na eni strani plačevanje visokih obresti za zaloge, ki zaradi nesortiranosti predlogo stojijo v skladišču, na drugi pa stoji proizvodnja zaradi manjkajočih materialov.

Komunisti so menili, da imajo tudi v notranji organiziranosti še rezerve, ki bi jih lahko izkoristili z doslednejšim uveljavljanjem odgovornosti in delovne discipline.

Komunisti so obravnavali tudi delo svojih delegatov in ugotovili, da ne opravljajo zaupnega dela. Zato so se dogovorili, da bodo poskušali delo delegatov oživiti, vendar vsemu — predvsem delegatskim gradivom — ne bodo kos sami. To spoznanje bodo posredovali tudi strokovnim službam SIS in zahtevali od njih jasnejša, lažje razumljiva gradiva.

Sodelovanje z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami so ocenili za zadovoljivo, kar pa ne drži v celoti za delo z mladimi iz OO ZSMS. Na skupnem sestanku z njimi so namreč ugotovili, da so mladi premalo vključeni v samoupravno in družbenopolitično življenje tozda, to pa bo treba spremeniti.

Na zasedanju konec marca so komunisti izvolili tudi novo vodstvo. Nalogo sekretarja OO ZK bo še v bodoče opravljal dosedanji sekretar Milan Lotrič.

SF

Iskrina trgovinska dejavnost pred hudimi problemi

Poslovodje Iskrinih prodajal iz vse Jugoslavije, vodje regionalnih skladišč in prodajni referenti so preučili svoje lanskeletno delo in sprejeli dogovor o poslovni politiki v tem letu.

Osnovna značilnost lanskoletnega poslovanja Iskrine trgovinske dejavnosti, ki je združena v temeljni organizaciji Prodaja v Iskri Commerce, je bila v povečani prodaji širokoprotošnih izdelkov, nekoliko pa je stagnirala prodaja drugih Iskrinih tovarn. Iskra je lani prodala preko trgovinske dejavnosti za skoraj 5 milijard dinarjev svojih izdel-

nili tudi možnosti za uresničitev letošnje planske naložitve, ki znaša kar 6,5 milijarde dinarjev. Ta naloga gotovo ne bo lahka, zlasti ne zaradi spremenjenih pogojev gospodarjenja, posebno če upoštevamo, s kakšnimi problemi se vse srečuje celotna Iskrina reprovromateriala.

V trgovinski dejavnosti že zdaj ob zaključku prvega trimesečja poudarjajo, da bo najhujši problem do konca leta v zagotavljanju blaga, po katerem je na jugoslovanskem tržišču največje povpraševanje. To so predvsem širokoprotošni izdelki, pri čemer pa ne mislimo zgolj na proizvodni program delovne organizacije Široka potrošnja,

Delavci Iskrine trgovinske dejavnosti iz vse države.

kov, s čimer je plansko nalogo preseгла približno za desetino.

Na sestanku poslovodij Iskrinih prodajal iz vse Jugoslavije, vodij regionalnih skladišč in prodajnih referentov so minuli teden v Ljubljani med glavne značilnosti uvrstili tudi to, da so dosegli načrtovano razliko v ceni, to pa jim je pripomoglo k uresničitvi začrtanih nalog. Iskrina trgovinska dejavnost se je lani srečevala z izredno visokimi obrestmi za najem obratnih sredstev, to pa je postavka, ki bo tudi v letošnjem letu v največji meri pogojevala politiko poslovanja.

Med hujše probleme so Iskrini predstavniki iz večjih jugoslovanskih mest ter trgovski potniki uvrstili tudi že, lahko bi rekli, kronično pomanjkanje določenih Iskrinih izdelkov, po katerih je na domačem tržišču največ povpraševanja. Po drugi strani se trgovinska dejavnost otepa z velikimi zalogami nekurantnega blaga in je verjetno odveč poudarjati, da jim prav te zaloge vežejo velik del obratnih sredstev.

Veliko kritičnih besed je bilo na sestanku izrečenih tudi na račun neplačanih terjatev, pa večjih materialnih stroškov poslovanja, spremenjene strukture prodajnega asortimana, in še nekatere drugih vprašanj, kljub vsej tej problematiki, ki smo jo našli, pa tudi mnogim drugim manjšim, toda prečim problemom, je lani Iskra prodala preko trgovinske dejavnosti v Iskri Commerce na jugoslovanskem tržišču za desetino več kot leto prej.

Udeleženci ljubljanskega posvetovanja delavcev v trgovinski dejavnosti Iskre Commerce so v nadaljevanju oce-

pač pa tudi nekatere izdelke ERO, Telematika, Kibernetike, Elementom in tako dalje. Ob tem ne bo odveč podatek, da prav na te izdelke širokoprotošnega značaja odpade dobrih 60% od celotne prodaje trgovinske dejavnosti v Jugoslaviji.

Ljubljanski dogovor je kritično ocenil tudi problematiko zagotavljanja potrebnih obratnih sredstev zaradi visokih obresti. Poudaril je, da bo prav zato treba povečati koeficient obračanja blaga ter z vso angažiranostjo skrbeti za pravočasno izterjavo zapadlih dolgov.

LD

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana

— Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željznov, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar: Mara Ovsenik.

— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Kibernetika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Milan Krapež (IEZE), Kazimir Mohar (Telematika), Marko Rakušček (Avtoelektronika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo.

— Naslov: Ljubljana Trg revolucije 3, tel.: 213-213, int.: 34-95 do 34-98 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA-DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Poslovanje DO Elektrovezve

Delavci DO Elektrovezve so lani uspeli zbrati dovolj moči in volje, da so uspešno zaključili poslovno leto. To je bil velik napor in tudi velik uspeh. Že proti pričakovanju so strnili vrste in z usklajenim delom tako vodstvenih kot proizvodnih delavcev premostili neprestane težave, ki so jih spremljale skozi vse leto.

Letos je položaj še vedno težak, vendar neprimerno bolj dorečen. Ni tudi dvoma, da delavci DO Elektrovezve ne bi mogli zbrati dovolj moči in postaviti piko na dolgoletnim prizadevanjem. Je pa res, da odhod 2000 sodelavcev v lanskem letu nazorno kaže, kakšne so obremenitve, s katerimi se ta DO srečuje. Pri tem moramo vedeti, da bi najbrž še marsikdo zapustil svoje delovno mesto, če ne bi sproti ugotavljal, da so s takim proizvodnim programom in predvsem še s proizvodnjo novo razvitih naprav, vendarle dani realni pogoji za solidno poslovanje. Slednje vsekakor drži in delavcem DO Elektrovezve ne ostaja nič drugega kot, da že v letošnjem letu delno to tudi dokažejo.

Naši sogovorniki so bili: v.d. glavnega direktorja Franc Štancer, v.d. vodje RR dejavnosti dr. Boris Štemberger, v.d. vodje področja za kakovost, Mihailo Zozoli in vodja projekta »Substitucija uvoženega repromateriala z domačim«, Stanko Pavčič.

POSTOPNO OKREVANJE

Kako je potekalo poslovanje v lanskem letu. Ste lahko zadovoljni z doseženimi rezultati?

Franc Štancer: Lanskoletni poslovni rezultati so bili glede na pogoje dela in poslovanja ugodni, saj smo kljub stalnim motnjam zaključili poslovno leto brez izgub. Kaj to pomeni, si morda bolje predstavljamo, če vemo, da smo imeli vse od leta 1979 dalje vsakoletne izgube, in da smo kljub kasnitvam za nas izjemno pomembnih razvojnih nalog le-te končno toliko uresničili, da jih bomo lahko v doglednem času presneli v proizvodnjo.

Možne so sicer še manjše kasnitve, vendar so časovni odmiki danes neprimerno krajši in bolj oprijemljivi. Skratka, nejasen položaj, ki je tako porazno vplival na naše delavce v preteklem obdobju dobiva vse jasnejše oblike in s tem nastajajo tudi realne osnove za večje združevanje in mobilizacijo naših moči. Ob tem moramo ostati dovolj kritični. Lani smo dosegli le 800.000 din letnega dohodka na zaposlenega, kar je za razvojno in tehnološko zahtevno proizvodnjo ter visoko strokovno kadrovske strukturo v naši DO vsaj za 50% pod tovrstnim povprečjem.

Lani smo plan dohodka presegle za 13%, bistveno smo povečali izvoz, čeprav le na klirinško področje to je za 60%, slabše pa smo zaradi izpada določenih naročil uresničili konvertibilni izvoz, saj smo se morali soočiti celo z njegovim rahlim zmanjšanjem.

Predvsem nam je zatajilo povečanje poslovnega sodelovanja, oz. nekatere oblike kooperacijskih in kompenzacijskih poslov (SEL, SAT itd.) še posebej z IRETOM in tu bo potrebno, da skupno najdemo v Iskri prave rešitve, ki bodo omogočile razširitev tega sodelovanja v obojestransko korist.

Lani smo ustvarili za približno 20 milijard sredstev za sklade, od česar 11 milijard akumulacije. To sicer ni toliko kot bi naša DO morala doseči, vendar je to za 2,5-krat več od planiranega.

Povprečni neto osebni dohodek je znašal 18.696 din, kar je posebej ob upoštevanju visoke strokovnosti zaposlenih, daleč pod Iskrinim povprečjem. To nam je skupno z nezaupanjem v bližnjo izboljševanje poslovnih rezultatov povzročilo izredno veliko fluktuacijo. Samo lani nas je zapustilo 200 delavcev, od tega doberšen odstotek strokovnjakov in nosilcev projektov. To je morda danes tudi naš najhujši problem in čeprav smo najpomembnejše

razvojne naloge pripeljali h koncu, je za prenos razvojno in tehnološko tako zahtevnih projektov v proizvodnjo potrebno še veliko visoko specializiranega znanja in dela ter je osip strokovnega kadra za nas resnično hud udarec. Po vrhu vsega smo zaradi naših slabosti v preteklosti in s tem slabe ekonomske baze še vedno omejeni pri pridobivanju novih sodelavcev, kar pomeni, da so nam ključni strokovnjaki marsikdaj obremenjeni še z dodatnimi opravili.

Rešitev je seveda v boljšem poslovanju in višjem dohodku. Na žalost pa je ta pogojen z vrsto podedovanih težav in zagona, oz. kasnitev nekaterih naših projektov. Delavci v naših temeljnih organizacijah so že pokazali, da znajo krepko poprijeti za delo, če imajo repromaterial.

Drugače je z zagotavljanjem denarnih sredstev za repromaterial. Težave iz prejšnjih let nam vedno znova prihajajo v različnih oblikah na površje. Predvsem so tu izpadi proizvodnje zaradi premajhnega izvoza in s tem pomanjkanja konvertibilnih deviz v preteklih letih nas še vedno bremenijo, posebej še ker smo tedaj sprejeli od posameznih kupcev avanse in jih nenasmeznko porabili, proizvodnja pa je zaradi pomanjkanja repromateriala stala. Nastale so kasnitve pri izpolnjevanju obveznosti do naših kupcev in te moramo sedaj poravnati, pri čemer je repromaterial sedaj nekajkrat dražji kot je bil ob prevzemu avansov. Skratka izgube in obveznosti iz prejšnjih let nam mečejo senco na našo sicer tržno in dohodkovno zanimivo proizvodnjo. Prodamo vse, saj naša proizvodnja niti ne more zadostiti tržišču in tudi dohodkovno so ti naši izdelki ob sklenitvi pogodbe s kupcem prav tako zanimivi, vendar so kot rečeno tu obveznosti iz preteklosti, ki nam povečujejo nelikvidnost, zaradi katere nam vse bolj zmanjkuje sredstev za pravočasno financiranje proizvodnje.

Ob nepopolni izkoriščenosti proizvodnje pa seveda moramo pokrivati vse obratovalne stroške in ostale nič kaj majhne davkatve. Tako nastajajo izredno močne ovire, in da nam je v lanskem letu kljub enakim težavam uspelo pozitivno zaključiti poslovno leto je vsekakor uspeh. Iz navedenega tudi sledi, da je pravočasno zagotavljanje repromateriala za nas bistvenega pomena in na tem področju smo v preteklem letu dosegli dobre rezultate.

Z nadomeščanjem uvoznih komponent smo bistveno zmanjšali potrebo po uvozu, torej po konvertibilnih devizah, od domačih kupcev pa smo večkrat dosegli devizno soudeležbo, kar nazorno kaže, kako so naši izdelki za kupce zanimivi. To dvoje je tudi krepko zmanjšalo našo devizno odvisnost, ki pa na žalost še vedno ostaja prisotna. Vendar upamo, da si bomo letos, predvsem pa v letu 1985 lahko vseeno zagotovili devizna sredstva, ki nam še primanjkujejo za sprotno zagotavljanje repromateriala, in da bomo letošnje leto prav tako zaključili pozitivno.

Bistvenega, morda celo odločilnega pomena pa bodo pogoji in možnosti financiranja, tako Iskra Banke, kot naših namenskih kupcev in ob tem seveda razumevanje in zaupanje le-teh v našo proizvodnjo.

V naslednjem obdobju pa nam ostaja, da z zagonom nove, dohodkovno izredno zanimive proizvodnje prebro-

Iz proizvodnje v TOZD TTS.

dimo likvidnostne težave ter postanemo ena od uspešnejših DO v Iskri in prav letos bi že morali doseči prve oprijemljive rezultate tudi v tem smislu.

RAZVOJNO-RAZISKOVALNA DEJAVNOST

V DO Elektrovezve je razvojno-raziskovalna dejavnost izjemnega pomena. Kakšno je stanje na tem področju?

Dr. Boris Štemberger: Osnovna ugotovitev, ki velja za razvojno-raziskovalno dejavnost v naši DO je, da imamo veliko razvojnih nalog in premalo razvijalcev zanje. To nam tudi povzroča težave, saj so naši razvijalci zaradi tega preobremenjeni, dohodkovno nezadovoljiv položaj naše DO pa nam preprečuje, da bi te ljudi nagradili tako, kot so lahko nagrajeni drugod, oz. da bi pridobili nove sodelavce. Ta nevarnost nadaljevanja izredno visoke fluktuacije nam tudi preti, da bomo ostali brez strokovnega kadra in s tem brez naših nedvomno tržno zanimivih programov.

Glede razvojno-raziskovalnega dela v preteklem letu pa lahko rečem le, da smo uspešno končali nekaj večletnih nalog, vendar brez uspešnega prenosa v proizvodnjo, kar ostaja naša najpomembnejša letošnja naloga. Sicer pa smo v lanskem letu nadaljevali delo na naših — recimo jim »strateških« nalogah. Te so praviloma večletne in tu velja ugotovitev, da je delo potekalo naprej z večjimi motnjami.

V letošnjem letu nas čaka še ena zelo pomembna naloga — formiranje RR področja na ravni DO. Ta bi sicer morala biti izpeljana že v letu 1983, vendar je v sredini lanskega leta kazalo vse aktivnosti v tej smeri prekiniti. Šele s koncem februarja letošnjega leta, ko je dosežen dokončni dogovor o obliki organiziranosti DO Elektrovezve, so bili dani vsi pogoji, da s tem nadaljujemo. Najvažnejši učinek, ki ga od tega pričakujemo je predvsem dolgoročen in sicer oblikovanje enotnega pogleda na DO in na vse njene proizvodne programe. Na ta način si bomo lahko veliko lažje izborili tudi dohodkovno takšno mesto znotraj panoge telekomunikacij, kot je glede na pomembnost in obseg pričakovati.

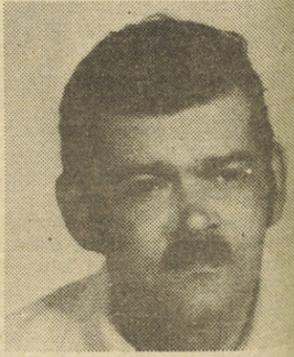
USPEŠNO NADOMEŠČANJE UVOŽENEGA MATERIALA Z DOMAČIM

Zmanjševanje konvertibilnega uvoza je v DO Elektrovezve dalo izjemno solidne rezultate. Kaj nam lahko poveste o tem?

Stanko Pavčič: Proti koncu leta 1984 smo le uspeli oblikovati projekt: substitucija uvoženega repromateriala z domačim, s poudarkom na tehničnih možnostih, z najpomembnejšim ciljem

(Nadaljevanje na 5. strani)

Stanetu Kolencu v slovo

Kar ne moremo verjeti, da te ni več med nami, dragi Stane. Vsak dan smo te videvali na tvojem delovnem mestu, kjer si toliko let vestno opravljal svoje delo. Vedno si bil pripravljen pomagati in čeprav si bil pri svojem delu izpostavljen raznim težavam in cloveški muhavosti, si vedno naredil tako, kot je bilo potrebno.

Teško se bomo sprijaznili z dejstvom, da te ne bo več. Teško bo tvoji ženi, sinu in ostalim najbližjim, ki so te imeli radi. Hudo bo prijateljem, znancem in nam, ki smo s teboj delali več kot 20 let.

Zaupali smo ti in še posebno spoštovali tvojo poštenost ter skromnost in prav zato bo praznina, ki je nastala s tvojim odhodom še toliko večja. Vendar tolikšen del skupne življenjske poti ne more biti nikoli pozabljen. Ostal boš v našem spominu, kot dober sodelavec in zvest dolgoletni tovariš.

Sodelavci DO Elektrovezve

Montaža regulacijskih transformatorjev v Horjulu.

RAZVOJ PRAVNEGA SISTEMA Z VIDIKA EKONOMSKE STABILIZACIJE

Stanje in glavne smeri razvoja samoupravljanja v organizacijah združenega dela

UVOD

Samoupravljanje in družbena lastnina — medsebojno pogojena predstavljata temeljni odnos v naši družbi. Samoupravljanje se kot družbeno razmerje izraža v pravicah dela z združenimi sredstvi; družbena lastnina pa kot družbeno razmerje pri upravljanju, uporabi in razpolaganju z družbenimi sredstvi.

Uresničevanje samoupravljanja in družbene lastnine predstavlja osnovno izhodišče pri delu na nadaljnjem razvoju celotnega pravnega sistema. To osnovno izhodišče je še posebej razvidno iz stališča, vsebovanega v gradivu Kraigherjeve komisije »Razvoj pravnega sistema« kot tudi na tej osnovi razdelanih tez (dr. Nikola Balog), da določila Ustave in temeljni vsebinski opredelitvi ZZZ ne morejo biti spremenjena, ali dopolnjena. Lahko so le predmet drugačnih razlag, kot so danes prevladujoče. Vse druge pravne norme, tako državne, kot samoupravnega prava so na rešetku.

1. Ocena razvoja samoupravnega prava
Obdobje po sprejemu zadnje Ustave in ZZZ karakterizira pravo kot

pomemben instrument urejanja in razvoja novih odnosov.

Težnja po univerzalnosti pravne norme je imela za posledico pretiran normativizem na številnih področjih, tudi na takšnih, ki niso bila ustrezna za pravno normiranje. Pretirano normiranje se je odražalo tudi v reprodukciranju, t.j. prevzemanju istih norm v različnih normativnih aktih, nenehnem spreminjanju pravnih norm. Pretiran normativizem se je v končni fazi odrazil v premajhni učinkovitosti pravnih norm.

Navedene ugotovitve veljajo, tako za državno, kot novo nastajajoče samoupravno pravo, ki je doživelo v tem obdobju kvantitativno ekspanzijo (hipertrofijo) brez primere. Kvantitativni rasti samoupravnega prava ni sledila ustrezna kvaliteta, kar se je odražalo zlasti v prepisovanju zakonskih besedil v samoupravnih splošnih aktih ter v njihovi dokajšnji vsebinski neopredeljenosti in pomanjkanju sankcij.

Družbeni dogovori so v nasprotju z Ustavo dobili neposredno regulativno funkcijo in so postajali na splošno obvezni za sub-

jekte določene družbenopolitične skupnosti in ne samo za podpisnike (delitev čistega dohodka).

2. Način in raven uresničevanja neodtujljivih pravic

ZZZ je v 13. členu podrobneje opredelil pojem neodtujljivih pravic, (glej združeno delo 2-82 dr. Janez Šinkovec — obvezno odločanje delavcev z osebnim izjavljanjem), katere delavci uresničujejo z osebnim izjavljanjem v temeljni organizaciji. Med neodtujljive pravice delavcev sodi odločanje o delu in poslovanju, o združevanju dela in sredstev v DO in druge asociacije, o zadevah in sredstvih v celoti odnosov družbene produkcije, o dohodku, o razporejanju čistega dohodka, o delitvi sredstev za OD in skupno porabo, pridobivanje OD po rezultatih dela, urejajo medsebojna razmerja pri delu.

Poudariti velja, da so po veljavnih razlagah subjekt odločanja o neodtujljivih pravicah vedno le delavci TOZD (14. člen Ustave SFRJ). Zato so lahko družbeni dogovori in samoupravni sporazumi sklenjeni le, če je o njih odločila večina delavcev TOZD (531. in 593. čl. ZZZ). V uresničevanju neodtujljivih pravic je treba ločevati urejanje odnosov od njihovega izvrševanja. Ustavna sodišča v Jugoslaviji poudarjajo, da delavci z osebnim izjavljanjem odločajo o vseh primerih, ko se kreirajo, konstituirajo, ali na splošno urejajo odnosi, pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev TOZD v celoti. Delavskemu svetu se lahko prepusti odločanje, ki ga bo delavski svet uresničeval, tudi s sprejetjem samoupravnih splošnih aktov s katerimi se urejajo razmerja pri katerih gre za

uresničevanje in izvrševanje že konstituiranih in urejenih odnosov, pravic in obveznosti. Če se s samoupravnimi sporazumi urejajo pravice in obveznosti, se prepusti delavskemu svetu način njihovega uresničevanja, ne pa tudi urejanje samih pravic in obveznosti (takšna rešitev je možna n.p.r.: pri sprejetju pravilnika o delovnih razmerjih, v kolikor SaS o združevanju dela delavcev določa osnove za urejanje delovnih razmerij; podobno v postopku planiranja — smernice za plan na zboru, temelji plana z referendumom, plan — delavski svet).

Razširjene teze za razvoj samoupravnega prava (dr. Nikola Balog izhaja pri uresničevanju pravic dela iz drugačnih tolmačenj ustave. Teza je naslednja: »Iz ustave izhaja, da se pravica dela ne uresničuje le v TOZD, ampak v vseh oblikah združevanja dela in sredstev (14. člen ustave). To je vsebovano v diktaciji — vsakemu delavcu je zajamčeno..., da v TOZD in drugih oblikah združevanja dela in sredstev odloča o delu in poslovanju... odloča o dohodku, ki ga pridobiva v različnih oblikah združevanja dela in sredstev. Pravica dela je generalna in univerzalna pravica posameznega delavca in vseh delavcev skupaj in ne more biti omejena le na TOZD. Svoje pravice, obveznosti in odgovornosti delavci TOZD določajo konstitutivno s SaS o združevanju v DO in SOZD (105. člen ustave). Ta konstitutivni sporazum, ki bi moral v največji širini urediti uresničevanje neodtujljivih pravic delavcev, je sprejet, ko ga sprejme večina delavcev vsake TOZD na način, ki ga določa SaS sam. Takšen sporazum bi moral biti splošne narave in na temelju tega sporazuma bi se urejanje

neodtujljivih pravic uresničevalo na vseh organizacijskih ravneh, v skladu z določilom odstavka člena 100 ustave.

Osebo izjavljanje delavcev bi moralo biti v glavnem omejeno na konstitutivne samoupravne splošne akte. Poudarjen pa bi moral biti delegatski značaj delavskega sveta, katerega odločanje naj bi bilo izenačeno z osebnim izjavljanjem delavcev pri sprejetju vseh, razen konstitutivnih samoupravnih splošnih aktov (98. člen v zvezi s čl. 100/2 ustave). Seveda delavski svet vseh organizacijskih ravni lahko odločajo pravicah prepusti osebnim izjavam delavcev.

Zakonodaja naj bi le izjemno določila kdaj je za odločanje o posameznih odločitvah pravicah potrebno osebno izjavljanje delavcev. Pri tem pa naj bi veljala maksimalna določitev načina sprejetja samoupravnega prava avtentična pravica delavcev, ki ga ureja ustava in konstitutivni splošni akt.

Poudarjena regulativna vloga delavskega sveta, kot delegatskega organa upravljanja zahteva samoupravno razčlenitev delegatskega načela, da delegati delajo po smernicah delavcev, oz. delavskega sveta in po svoje določi odgovornosti (101/4 ustave). Takšna izhodišča utrujejo delegatsko načelo kot eno izmed temeljnih načel ustave. Zbori delavcev, ki so se v praksi uveljavili kot oblika predhodnega obravnavanja samoupravnih splošnih aktov in kot oblika odločanja, naj bi svojo funkcijo zadržali predvsem v vlogi, kot je predvideno v že obstoje-

Poslovanje DO Elektrozeve

(Nadaljevanje s 4. strani)

zmanjšati konvertibilni uvoz za 1 milijon dolarjev v enem letu (20%). V letu 1981 smo potrebovali za konvertibilni uvoz skupaj 11 milijonov dolarjev, od tega za civilni uvoz 5 milijonov. Zaradi izteka posebnega programa so se v letu 1982 zmanjšale tudi potrebe po konvertibilnem uvozu za ta namen, povečale pa so se za civilni program na 7 milijonov dolarjev. Pri tem je bilo plasiranih za ca. 1,5 milijona naročil, ki so bila s stališča gospodarskega načrta nedefinirana.

Z začetkom intenzivne uporabe domačih komponent (kondenzatorji, feriti) so v letu 1982 nastale realne potrebe po razveljavitvi nekaterih naročil (predvsem posameznih enot pri SEL). To se je tudi zgodilo, žal pa to ni bilo mogoče za nekatere enote, ki jih nismo mogli potrebovati. Tako je bil že v letu 1982 izvršen preobrat v vrednosti 1,2 milijona dolarjev, ki pa je imel največji učinek v temeljni organizaciji elektronskih instrumenti (usmerjena magnetna pločevina, komponente) in delno v radijskih zvezah, medtem ko pri telefonskih in telegrafskih sistemih nadomestitev ni dala pravih učinkov, predvsem zaradi tega, ker v spletu okoliščin ni bil realiziran program Z12F.

V letu 1983 pa smo porabili za skupen konvertibilni uvoz 5 milijonov dolarjev, od tega 3 milijone za civilni namen (V tej vrednosti je tudi nekaj nepotrebnega uvoza, ki je bil naročen in skladiščen pri različnih posrednikih v tujini). Pri vsem tem pa je bil dosežen, zelo zaostrenih pogojih gospodarjenja, ki so ga spremljale še težave v sami sestavljeni organizaciji, zelo soliden gospodarski uspeh na ravni delovne organizacije. K temu je seveda največ prispevala temeljna organizacija telefonski in telegrafski sistemi, organizacija, ki je bila kakorekoč že odpisana.

V sanacijskem načrtu (modra knjiga stran 15) je bilo predvideno, da bi zaradi bistvenega vpliva na devizno bilanco ustavili dohodkovno izredno za-

nimiv klirinški izvoz. Sedaj potrebujemo za takšen izvoz samo simboličen konvertibilni vložek. Ta temeljna organizacija pa je tudi izpolnila načrt — konvertibilnega izvoza in to v dobrem delu tudi že z vgrajenim domačim reprodukcijskim materialom. Povedati moramo, da vgrajujemo za zelo zahtevnega partnerja SEL domače ferite in kondenzatorje. Vse to pa je bilo mogoče realizirati, ker je prišlo do sprememb pri poslovnem vodenju in s tem do ugodnejšega vzdušja.

Potrebe po nadomestitvi konvertibilnega uvoza so bile prisotne že v bivši TEN, predhodnici Elektrozeve na lokaciji Stegne. Že v letu 1974 je bila imenovana komisija za zmanjšanje uvoza elektronskih komponent. To je bila tudi zahteva posebnega kupca. Takrat so prevladali tako imenovani ekonomski razlogi, ki so temeljili na ne-realnem tečaju dinarja in druge okoliščine, ki so onemogočile realizacijo in postavitev na lastne noge in čeprav je leto 1979 Jugoslaviji prineslo stremitev, je naša delovna organizacija potrebovala še nekaj let, preden se je začela resnično opirati na lastne sile.

KAKOVOSTI BOMO MORALI POSVETITI ŠE VEČ POZORNOSTI

Kakovost izdelkov DO Elektrozeve ni nikakor slaba. To je potrebno priznati. Veliko je bilo na tem narejenega. Vendar marsikaj bi se dalo narediti še bolje in prav slednje ste si v DO Elektrozeve zadali kot eno najpomembnejših nalog. Kako jo uresničujete?

Zozoli: Po mojem mnenju v zadnjih letih kakovost naših proizvodov in storitev stagnira. Vzrokov je več, naštel bom samo najvažnejše: gospodarke težave, položaj na tržišču surovin in ostalega repromateriala ter različne restrikcije in stabilizacijski ukrepi pri čemer navedeni vzroki pogosto zakrivajo marsikatero subjektivno vzroke, saj se za mnogimi objektivnimi težavami pogosto skriva tudi subjektivna napaka in napačno pojmovanje.

V DO smo z novim organiziranjem (in upam še bolj v prihodnosti, ko bo

prišlo do resnične sistemske rešitve naše problematike) postavili dokaj solidne temelje za omogočanje resnega dela za dvig kakovostne ravni naših proizvodov pa tudi celotnega poslovanja. (SaS o združevanju v DO).

Mislil, da so posplošno vzeto naše glavne naloge na področju kakovosti v bližnji prihodnosti naslednje:

— Končno in za vselej odpraviti mnenje, da je kakovost skrb samo tistih, ki delajo v službah kakovosti,

— Povrniti in zaostri tehnološko in splošno delovno disciplino,

— Uvesti čim več avtomatizacije v proizvodnjah,

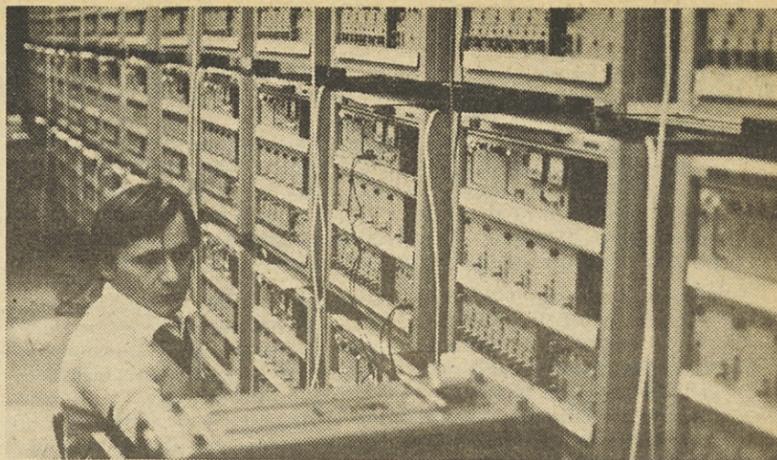
— Veliko več pozornosti posvetiti strokovnim stikom s kupci na tehničnem področju, posebej na področju definiranja prodajne kakovosti. Te obveznosti pa moramo tudi pogodbeno prenesti na dobavitelje repromaterialov in celo verigo udeležencev v proizvodnem procesu, torej tja, kjer to še ni storjeno,

— Močno dvigniti kakovost tehnične dokumentiranja,

— Zaposlovati v službah kakovosti samo delavce z ustreznim strokovno izobrazbo, kar bo mogoče šele takrat, ko bo delo v oddelkih in službah kakovosti priznано kot del proizvodnega procesa, ne pa kot režijski ter s tem tudi ustrezno vrednoteno,

— V sistem zagotavljanja kakovosti v veliko večji meri vključiti razvoj.

Na koncu naj še dodam, da bo vpra-

Mitja Keržič pri merjenju telegrafskih naprav.

šanje kakovosti v prihodnosti eno od ključnih in najvažnejših, da bosta prav kakovost in zanesljivost, oz. raven kakovosti proizvodov in storitev odločala o življenju in celo preživetju podjetij.

Na trgu, kjer vladajo gospodarske zakonitosti je že danes tako, kot je na primer na zahodnem trgu z elektronsko opremo (izvoz). Ko se bo domači trg stabiliziral, bo tudi na njem prišlo do tega, zato moramo osvojiti kot strateško odločitev bistveni dvig kakovosti proizvodov in storitev, kljub vsem težavam.

Mislil, da je strateška usmeritev

Iskre za doseganje ravni kakovosti svetovno znanih firm (SaS Iskre o zagotavljanju kakovosti proizvodov in storitev) edino pravilna. Taka usmeritev zahteva v delovnih organizacijah zelo veliko dela in — kar je najpomembnejše — zelo veliko sprememb dosedanje miselnosti.

Menim, da ima naša DO glede na svoj namenski program največ pogojev, da se na področju kakovosti zelo dobro izkaže, vendar bo treba veliko delati in precej tega spremeniti, celo marsikaj, kar je videti nemogoče.

B.Č.

Po sejmu v Muenchenu

Od 10. do 13. marca je bil na stalnem razstavnem prostoru (105.000 kv. m zaprtega in 19.5000 kv. m odprtega razstavnega prostora) v Münchenu že 36. sejem obrtnih izdelkov in opreme, ki je najstarejša in ob enem največja tovrstna prireditel na svetu. Tisočim obiskovalcem je pokazalo svoje izdelke 1955 direktnih razstavilcev, oz. 510 zastopnikov firm, od tega 1704 zahodno nemških in 761 tujih. Procentualno je bila industrija zastopana s 43,4%, obrt s 56,6%.

Med jugoslovanskimi razstavilci se je kot edini predstavnik industrije predstavila Iskra—Avtomatika in sicer poleg že utečenega programa tudi z novostmi, s katerimi se je tudi uspešno vključila v tržno ponudbo. Razstavljeni varilni program so dopolnjevala tudi lično izdelana zaščitna sredstva.

Na 44 kv. m razstavnega prostora v hali 19, kjer so razstavljali tudi ostali, priznani ponudniki varilne opreme, je Avtomatika prikazala tudi del proizvodnega programa delovne organizacije Zmaj: baterije in svetilke. Pri tem je potrebno poudariti, da je bil Iskrin razstavni prostor estetsko, predvsem pa funkcionalno urejen, saj je omogočal tako pregled eksponatov kot demonstracijo posameznih naprav.

Avtomatika je sodelovala na münchenskem sejmu četrtič. Tokrat s ciljem, da poveča prodajo MIG—MAG naprav (160-300) v Zvezni republiki Nemčiji. Ob tem podatek, da so v času sejma predstavniki delovne organizacije že podpisali pogodbo z nemškim distributerjem Kotthaus—Busch o prodaji omenjenih naprav do konca tekočega leta. Kot drugo, plasirati naprave za peskanje (ZP 25, ZP 50 in TZP 60) iz dopolnilnega programa in kot najpomembnejše, predstaviti in razširiti izvoz tiristorske TIG naprave (140, 250, 350), ki predstavlja na domačem in tujem trgu, iskrino novost. Tako po

zasnovi kot tehnični rešitvi daje naprava nove možnosti za ponudbo z aparaturami, grajenimi na novejših principih spoznanj o elektroni. Njene prednosti so tudi v majhnih dimenzijah in teži saj na primer 140 A TIG naprava tehta le 30 kg.

Poleg je omenjenega podpisa pogodbe je bilo v času prireditve naveza-

nih tudi več poslovnih stikov z dobavitelji varilne opreme. Izhajajoč iz kvalitete varilnih naprav in tržnih zapažanj predvidevamo, da v obdobju dveh let lahko postanemo glavni dobavitelj te opreme na nemškem trgu. Morda še informacija, da pripravljajo v Avtomatiki v sodelovanju z nemškim distributerjem Kotthaus—Busch reprezentativen nastop za najpomembnejši sejem—Essen 85, kjer bi prikazali varilno tehnologijo z uporabo laserja, elektrooptike, predstavitevjo portalnega robota itd.

Torej lahko upravičeno pričakujemo, da se bo Iskrino ime na varilnih napravah, v kolikor ne bo zapletov v proizvodnji, tudi v letošnjem letu pojavilo izven naših meja.

Š.D.

Vitez Rus pri umerjanju radijske naprave.

Iskrina novost na sejmu — tiristorska TIG naprava.

zakonodajni — kot organ predhodnega obravnavanja odločitev.

Navedena izhodišča bi nedvomno imela za posledico zmanjšanje števila samoupravnih splošnih aktov v OZD, hkrati pa bi njihova šolska uporaba pomenila bistveno racionalizacijo postopkov sprejemanja in uveljavljanja delegatskega načela, pri čemer vpliv delavcev na sprejemanje samoupravnih splošnih aktov ne bi bil zmanjšan.

6. Povezava pravice dela z obveznostmi in odgovornostmi

Ugotovitev komisije zveznih družbenih svetov je, da se pravica do dela premalo in nepopolno povezuje z obveznostmi in odgovornostmi delavcev. Delavec, ki ne izpolnjuje svojih dolžnosti, določenih s samoupravnimi splošnimi akti, bi moral izgubiti pravico do dela, saj se ta ne more odraziti kot posledica do nedela, nediscipline (15. čl. ustave). Zakoni, ki ne vežejo pravice dela z dolžnostmi, morajo biti revidirani.

V razširjenih težah o problemih in razvoju samoupravnega prava (dr. Balog) so s tem v zvezi naslednje pobude:

Nepotreben je disciplinski postopek, v kolikor se na objektivni način ugotovi, da delavec ne izpolnjuje svojih obveznosti.

Delavec ne more odbijati izpolnjevanja delovnih del in nalog kot tista, na katera je razrešen, v kolikor to neizogibno izhaja iz potrebe delovnega procesa (že vsebovano v 14. členu ZDR — op. JG).

Delovni odmor ne sme ovirati dela. V kolikor ga delavec ne more izbrati, se za pol ure skrajša delovni čas.

Razrešiti je potrebno pravne probleme nezakonitega dela v tem smislu, da bi sezonski

delavec šele po določenem času pridobil pravico dela.

S posebnimi ukrepi, kot na primer oprostitve plačila prispevkov in davkov, stimulirati zaposlovanje mladih.

Zaposlovanje pripravnikov je potrebno sankcionirati.

Uvesti možnost brezplačnega zaposlovanja pripravnikov na posebno strokovnih delih pod pogojem, da OZD ne razpolaga z zadostnim dohodkom. Takšno zaposlovanje naj bi ne bilo nezakonito.

4. Družbena lastnina

Družbena lastnina se odraža v upravljanju, uporabi in razpolaganju z družbenimi sredstvi (čl. 13-15, 24. člen Ustave).

Ugotovitev komisije družbenih svetov so, da je sistem upravljanja, uporabe in razpolaganja z družbenimi sredstvi premalo izpolnjen ter da bi moral preprečevati nepravilno državnotlastninsko, skupnotlastninsko in zasebnostlastninsko ravnanje.

Razširjene teže (dr. Balog) konkretizirajo ugotovitve komisije zlasti z naslednjimi:

a) **Upravljanje** z družbenimi sredstvi se uresničuje na vseh organizacijskih nivojih (glej tč. 2 tega prispevka).

V pojem upravljanja sodi tudi izbor tehnologije. Tehnološka celovitost v okviru DO in SOZD je v skladu s programom stabilizacije pomemben pogoj za nadaljnji razvoj celotne družbe.

Po obstoječih pojmovanjih je izbira tehnologije stvar delavcev TOZD. Po mnenju avtorjev razširjenih tež razvoja pravnega sistema izbor tehnologije ne sodi v neodtujljive pravice delavcev v TOZD, ampak je stvar večinske volje delavcev DO, oz.

SOZD. Samo v izjemnih primerih (narava produkcije, skupna vlaganja) lahko SaS o združevanju v DO (SOZD) dopušča TOZD, da sama izbira tehnologijo.

b) **Uporaba.** V zvezi z uporabo družbenih sredstev prihaja do situacij, ko sredstva v eni TOZD niso družbeno smotno uporabljana (na primer neuporaba osnovnega sredstva). Delavci v DO kot celoti nimajo pravnih možnosti za prenos sredstev v druge TOZD iste DO, kjer bi sredstva lahko racionalno uporabili. Zato se predlaga, da se absolutizirana pravica uporabe družbenih sredstev TOZD relativizira. V tem smislu bi bilo potrebno pravno urediti možnost prenosa družbenih sredstev TOZD v drugo TOZD brez soglasja delavcev TOZD, ki ima sredstva v uporabi, vendar jih ne uporablja, ali jih ne uporablja smotno (tu ne gre za začasn prenos v smislu 234. čl. ZZZ).

Na uporabo družbenih sredstev se navezuje tudi ohranjanje vrednosti družbenih sredstev. Zato ustava zahteva permanentno revaloriziranje družbenih sredstev v skladu z zakonom. ZZZ (233. čl.) in izvedbeni zakon predpisujeta revalorizacijo osnovnih sredstev. Zaradi obstoječe ureditve, ki ne določa revalorizacije obratnih sredstev (surovine, repromaterial), prihaja do zmanjšanja vrednosti družbenih sredstev. Tudi obratna sredstva bi bilo potrebno revalorizirati in to brez zvečanja dohodka. Revaloriziranje vseh družbenih sredstev tudi nasprotuje delitvi po delu in rezultatih dela, saj se lahko deli le dohodek, ki je rezultat dela, sprememba vrednosti namreč to ni.

Prepoved uporabe družbenih sredstev v zasebne namene je sicer kazensko pravno

sankcionirana, vendar bi morali privatizacijo preprečevati tudi s samoupravnim pravom in moralno. V samoupravnem pravu bi morali privatizacijo družbenih sredstev sankcionirati z izgubo pravice dela.

c) **Razpolaganje** z družbenimi sredstvi se navezuje na pojem pravnega prometa. Sedanja ureditev razpolaganja z družbenimi sredstvi je določena v 244. čl. ZZZ (TOZD ima pravico razpolagati z družbenimi sredstvi, s katerimi upravljajo delavci. Pravica razpolaganja je prenosljiva na DO, SOZD ali drugo OZD v mejah pooblastil).

Razširjene teze vsebujejo naslednja izhodišča:

— DO (SOZD) razpolaga z izjemnim dohodkom v skladu z 18. čl. ustave,

— DO (SOZD) razpolaga z rezervnim skladom, pri čemer je združevanje rezervnih sredstev na DO (SOZD) obvezno,

— DO (SOZD) razpolaga z združenimi sredstvi,

— DO (SOZD) bi morala razpolagati tudi s sredstvi TOZD v pravnem prometu, s tem da se le-ta seveda vodijo kot sredstva TOZD (odločanje o razpolaganju — kot pod tč. 2 tega prispevka je 2. odst. čl. 100 ustave).

5. Poslovodni organ

V samoupravnem pravu je potrebno okrepiti pravice in odgovornosti poslovodnih organov v skladu z ustavo in ZZZ. Ob tem pa razširjene teze za razvoj pravnega sistema poudarjajo, da:

— v zakonodaji (516. čl. ZZZ) ni razrešeno vprašanje vertikalnih povezav TOZD — DO — SOZD,

— bi TOZD imel lahko le IPO ne pa KPO (stališče bi morali vključiti v ustrezne druž-

bene dogovore),

— KPO DO (SOZD) bi moral biti sestavljen iz direktorjev TOZD (DO).

— delovne skupnosti (strokovne, oz. skupne službe) morajo obstajati le v DO, oz. SOZD.

6. **Razširjene teze o smereh razvoja samoupravnega prava** poleg omenjenih vprašanj obravnavajo še vprašanja razvoja delegatske sistema in razvoja delitve po delu in rezultatih dela, vendar v teh segmentih ne prinašajo rešitev, ali pa stališč, ki niso vsebovana v tem prispevku, ali pa so največkrat strokovno splošno znana dejstva. Izjema je stališče, da bi bilo potrebno odpraviti avtomatizem, po katerem imajo zakonske obveznosti prednost pred osebnimi dohodki, iz česar bi seveda izhajala potreba po širših spremembah zakonodaje v zvezi z delitvijo dohodka.

7. **Za konec bi rad le še omenil**, da samoupravno pravo izhaja iz ustavnega položaja delavca in delovnih ljudi, kot nosilca vseh pravic, obveznosti in odgovornosti. Seveda mora biti v skladu z ustavo in ne v nasprotju z zakoni, t.j. kogentnimi normami državnega prava.

V skladu s takšnim položajem delavcev bi nas morala pri kreiranju samoupravnega prava v odnosu do državnega voditi maximska, da samoupravno pravo lahko originalno ureja odnose v družbeni reprodukciji, v skladu z ustavo in ne v nasprotju in kogentnimi normami državnega prava. Nasprotno pa državno pravo, t.j. državni organi lahko določajo pravice, obveznosti in odgovornosti le kadar so pooblašteni z višjimi akti.

Jože Golob

Okrogle mize in programsko-volilna konferenca KS ZSMS Iskre IEZE

Prejšnji konec tedna se je v Dolenjskih Toplicah zbralo okrog trideset predstavnikov osnovnih organizacij ZSMS Iskra IEZE na seminarju in programsko volilni konferenci koordinacijskega sveta ZSMS. Mlade je najprej pozdravil član KPO DO IEZE Jože Šurc, ki je nato v zanimivem programu predstavil delovno organizacijo in s komentirano govoročico številnih podatkov tudi njen nekdanji in današnji ekonomski položaj.

Zoltan Zemljič, vodja službe kakovosti v DO IEZE je nato načel temo, ki mlade nadvse zanima, to so krožki za izboljšanje kvalitete proizvodnje. Govoril je o uvajanju teh krožkov v Iskri, o prvih krožkih v IEZE, njihovem pomenu in izkušnjah, ki jih imajo v svetu s to obliko dejavnosti.

Popoldanske okrogle mize, kjer so mladi po skupinah poslušali in se nato pogovarjali o inventivni dejavnosti, uvajanju krožkov za izboljšanje proizvodnje, stanovanjski problematiki in nagrajevanju po delu, so spodbudile živahne debate, številna vprašanja in predloge.

Namen okroglih miz bo uresničen, če bodo udeleženci vsaj del živahnosti in zanimanja za obravnavane teme prenesli v svoje sredine. V tem smislu so ob zaključku okroglih miz sprejeli tudi sklepe. Skupina, v kateri so razpravljali o uvajanju krožkov, vodil jo je Sašo Ličar iz Polprevodnikov, je sprejela sklep: udeleženci razprave o inovacijah in krožkih za izboljšanje proizvodnje se zavežejo, da bodo prenesli informacije o krožkih v svoje sredine in se povežejo z Zoltanom Zemljičem in Lotarjem Kozino.

V zvezi z inventivno dejavnostjo — ta pogovor je vodil Jože Pucelj iz Šentjerneja — so sprejeli naslednje sklepe: da bo inventivno dejavnost v posameznih TOZD čutiti, je potrebno večkrat letno zbirati čim več predlogov iz posameznih sredin in jih tudi ustrezno nagrajevati. Da bodo uspehi pri inoviranju in razvijanju lastne ustvarjalnosti doseženi, morajo biti tudi poslovodni organi nosilci inovacij. Koordinacijski svet naj ima v planu mladinske organizacije tudi skrb za delovanje in pospeševanje inventivne dejavnosti v posameznih temeljnih organizacijah.

Okrogla miza o nagrajevanju po delu, ki jo je vodila Anica Kapus iz DSSS je prinesla vrsto konkretnih vprašanj, na katera so mladi dobili tudi konkretne odgovore. V vsakem primeru so iz dvehurke debate na to temo mladi odnesli več, kot kaže sklep, ki so ga sprejeli in v katerem pravijo: mladina podpira in se zavzema, da čimprej v DO pristopijo k enotnemu in skupnemu urejanju delitve po delu na osnovi enotnega razvida del in nalog v skladu z družbenimi usmeritvami in samoupravnimi sporazumi s tega področja na ravni SOZD Iskra.

Zaključki okrogle mize o stanovanjski problematiki, ki jo je vodila Vlasta Krapež — Blagšič, so naslednji: — stanovanjska problematika, zlasti mladih družin po TOZD in DSSS je pereča, še posebej zaradi zaostrenih gospodarskih pogojev in nestabilnosti trga in s tem možnosti pridobitve stanovanja

— nujno je treba zagotoviti medsebojno povezovanje temeljnih organizacij in DSSS in s tem v zvezi združevati razpoložljiva sredstva. V ta namen je potrebno v samoupravne splošne akte vključiti kot vir pridobivanja sredstev možnost sklenitve SS za zagotovitev sredstev za reševanje skupnih stanovanjskih problemov, še zlasti, če gre za reševanje stanovanjskih problemov za koncev, zaposlenih v DO.

— udeleženci okrogle mize so ugotovili, da je na področju stanovanjske problematike zelo malo storjenega, ker ni ustreznega kadra, ki bi se s tem konstantno ukvarjal, saj reševanje te vrste problemov ni samo v tem, da se razdelijo razpoložljiva sredstva, marveč bi bilo treba zaposliti delavca, ki bi trajno

spremljal tovrstne težave, vodil evidenco in pripravljaj predloge za usmerjeno gradnjo za vse TOZD in opravljal vse naloge na področju družbenega standarda. Mladina zahteva, da se ti zaključki posredujejo vodstvu DO in DPO v TOZD in DSSS, ki naj o tem razpravljajo in zavzamejo stališče.

Programsko-volilno konferenco KS ZSMS Iskra IEZE je odprl dosedanji predsednik koordinacijskega sveta Roman Topole, nakar so izvolili delovne organe konference, med njimi delovno predsedstvo ter verifikacijsko komisijo in volilno komisijo.

Poročilo predsednika o delu KS ZSMS Iskra IEZE v preteklem mandatnem obdobju:

V naši delovni organizaciji opazamo še vedno različno aktivnost osnovnih organizacij ZSMS — od zelo aktivnih in številčno močnih do osnovnih organizacij, ki obstajajo le na papirju in štejejo le nekaj članov.

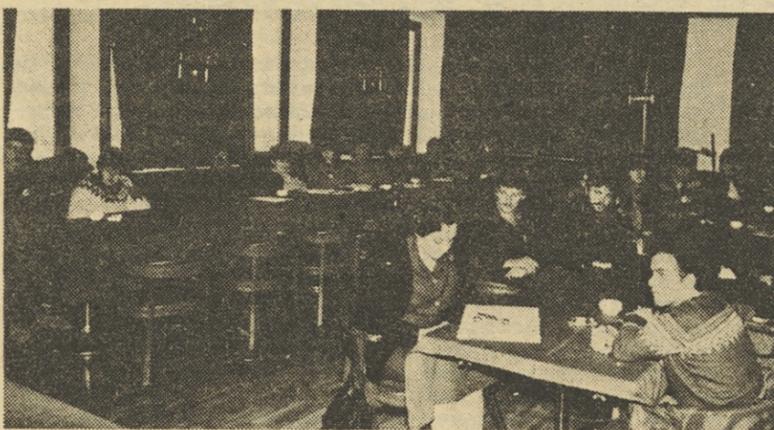
Pojavlja se problem kadrov, ki so pripravljani delati v mladinski organizaciji. Večjim OO je pri tem lažje, ker

tudi največkrat ustavimo, predvsem zaradi subjektivnih razlogov. Kljub temu so rezultati dela veliko boljši kot so bili v začetku, se pravi pred slabim letom.

Največji uspehi so še vedno na področju športa in kulture, saj mladi sodelujemo na vseh športnih prireditvah v okviru občinske konference in SOZD Iskra. Tudi glede organizacije in izvedbe proslav ni večji problemov.

Pri mladinskem prostovoljnem delu je treba poudariti, da so mladi vse manj zainteresirani za takšno obliko družbenega angažiranja. Vzrokov za to pasivnost je več, vendar še vedno odide na zvezne in republiške MDA vsaj po en mladinec iz vsake OO. Vidni so tudi uspehi pri organizaciji internih mladinskih delovnih akcij v posameznih TOZD-ih. Mladi smo vedno pripravljani s svojim prostovoljnim delom prispevati k boljšim poslovnim rezultatom in lepšemu videzu naših objektov. Za informiranje lahko rečemo, da še vedno ni na dovolj visoki stopnji, čeprav sodelujemo pri sodelovanju internih glasil, pišemo plakate, urejamo stenke časopise... Še vedno se premalo zavedamo pomena hitrega in kvalitetnega informiranja.

Nalogi podružbljanja SLO in DSZ mladi posvečamo pre malo pozornosti in se ne vključujemo v delo komitejev za SLO in DSZ v temeljnih organizacijah.

Del udeležencev seminarja in konference v Dolenjskih Toplicah.

imajo večji potencial za kadrovanje. Pojavlja pa se tudi že znan problem — ko mlade izvolimo v druge DPO in samoupravne organe pustijo delo v mladinski organizaciji, delno tudi zaradi preobremenjenosti.

Do sedaj so v naši DO nekatere OO precej dobro delovale, predvsem tiste z območja Dolenjske, sam koordinacijski svet pa še zdaleč ni opravil svoje naloge. Spomladi 1983 je bilo izvoljeno novo vodstvo KS in pokazali so se nekateri premiki na bolje. Tako smo v mesecu maju organizirali srečanje mladih IEZE na Mrzlici. Mladi iz Polprevodnikov so v ta namen pripravili kulturno-zabavni program, tako da je srečanje povsem uspelo. Sklenili smo, naj bi to srečanje postalo tradicionalno, vendar vsakokrat v drugem kraju. Naša delovna organizacija je namreč lokacijsko precej raztresena po Sloveniji in iz tega izvira tudi nekaj dodatnih težav, predvsem pri povezovanju aktivnosti posameznih OO ZSMS.

Veliko pozornosti smo namenili reševanju dohodkovnih odnosov v naši DO. Pobuda je prišla iz OO ZSMS TOZD, ki je udeležena v dohodkovnih odnosih. Skupaj z ostalimi DPO in poslovodno strukturo smo dosegli podpis samoupravnega sporazuma med tremi TOZD.

V okviru koordinacijskega sveta smo formalni delovno skupino za obiske najbolj kritičnih sredin naše DO. To delo se je izkazalo kot zelo pozitivno, saj aktivnosti v teh OO naraščajo.

Na predsedstvu KS redno obravnavamo poslovanje naše DO, vendar se tu

jač. Čeprav imamo komisije za to področje v skoraj vseh OO, so te komisije povečini le okras osnovnim organizacijam.

Pri vključevanju mladih v samoupravne organe in DPO vidimo, da se mladi delegati premalo zavedajo odgovornosti do mladinske organizacije in največkrat zastopajo le svoje lastno mnenje. To je tudi napaka vodstev OO, ki te mlade delegate prepuste same sebi.

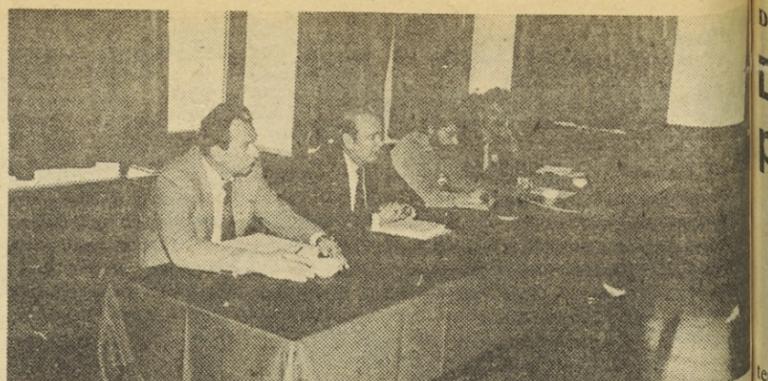
Za konec naj omenim še dokaj dobro sodelovanje z ostalimi DPO, samoupravnimi in poslovodnimi organi v okviru TOZD kakor tudi na nivoju DO IEZE. Seveda pa moramo temu sodelovanju posvetiti še več pozornosti, kajti le s skupnimi močmi in poenotnimi akcijami lahko dosežemo kvalitetne premike naprej.

Na poročilo predsednika in poročila o delu OO ZSMS po posameznih temeljnih organizacijah in DSSS ni bilo pripomb. Po razrešitvi predsednika so izvolili novo predsedstvo KS ZSMS Iskra IEZE in sicer: za sekretarja so izvolili Janjo Habjan, za namestnika predsednika Staneta Slugo in za predsednika Franca Hudoklina iz Šentjernejskega TOZD Upori.

Med udeleženci, ki jih še nismo omenili, je bil Ivo Jan iz ljubljanskega Novuma, ki je nadvse zanimivo govoril o inventivni dejavnosti, problemih in rešitvah v zvezi z energijo ter sprožil vrsto vprašanj na te teme; seminarja in posebej okrogle mize o stanovanjski problematiki pa se je udeležila Draga Vukovič, tajnik DPO v DO IEZE.

Na koncu so mladi sprejeli še program dela in aktivnosti KS ZSMS Iskra IEZE v mandatnem obdobju 1981—1986, v katerem so zapisali: Zveza socialistične mladine se z organiziranjem družbenopolitičnim, idejnim, izobraževalnim in vsem drugim udejstvovanjem nenehno zavzema, da mladina skupaj z vsemi delavci uresničuje načela in cilje socialističnega samoupravnega razvoja.

V skladu s temi načeli je poglavitna stalna naloga organizacijska, idejna in kadrovska krepitev osnovnih organizacij v IEZE. Koordinacijski svet bo vzpodbujal vse osnovne organizacije, da se mladina organizira in kar najbolj angažira na vseh področjih družbenega življenja, dela in ustvarjalnosti. S svojim delovanjem bo mladinska organizacija vplivala na tiste mlade delavce in organizacije, ki še niso politično aktiv-

Mladim iz IEZE je govoril član KPO Jože Šurc o delovni organizaciji, o krožkih za izboljšanje proizvodnje pa Zoltan Zemljič (prvi z leve)

ni. V osnovnih organizacijah, kjer aktivnost in delo potekata po dobro pripravljenih programih, bomo zagotavljali aktivnost vsaj na dosedanji ravni.

Delovanje mladih na področju LO in DS je zelo pomembno. S svojimi programi se vključujemo z ostalimi DPO v program te dejavnosti.

Koordinacijski svet bo skrbel za informiranost in izmenjavo izkušenj na tem področju.

Sodelovali bomo v akcijah s sindikatom.

Športno dejavnost bomo gojili v okviru organiziranih športnih iger v

TOZD, DO in SOZD.

Sestajali se bomo najmanj vsaj tromesečje, ko bomo pregledali delovanje na vseh področjih in se dogovorili o konkretnih akcijah za naslednje obdobje.

Osnovne organizacije bodo redno obveščale predsedstvo koordinacijskega sveta ZSMS IEZE o svojem delu redno vsake tri mesece. Vsak delegat koordinacijskega sveta pa bo vestno in celovito informiral svojo osnovno organizacijo o skupno dogovorjenih akcijah in zadolžitvah.

Vključevanje v Iskrin informacijski sistem

V eni izmed zadnjih številčk glasila Iskra je bil objavljen prispevek o sestanku projektne skupine za vodenje programskega paketa »Proizvodni materialni planski sistemi« v TOZD delovne organizacije Široka potrošnja. V ponedeljek, 26. marca se je z istim namenom v Iskrini poslovni hiši zbrala skupina 31. delavcev: organizatorjev, delavcev iz tehnologije in operativnih priprav delavcev iz delovne organizacije Avtomatika oz. njenih temeljnih organizacij in delovne skupnosti.

Dne 6. marca sta delovna organizacija Avtomatika in Zavod za organizacijo in informatiko — ZORIN, podpisali pogodbo o nakupu programske opreme PMPS. Nosilec projekta, ki so ga pripravili v TOZD Center za avtomatsko obdelavo podatkov je Janez Novak, sodelovala pa sta tudi Jafez Božič in Marjan Murn. Projekt so pripravili v sodelovanju s KRKO iz Novega mesta, kjer že teče od maja 1983. Prva izvedbena faza zajema osnovni modul in sistemska orodja ter vodenje zalog in obračun skladišč, druga faza pa dobavitelj, planske predkalkulacije in planiranje virov, tretja pa neto potrebe, iz katerih izhajajo spremljanje in terminiranje proizvodnje.

Na omenjenem sestanku so se udeleženci seznanili z vsebino programskega

paketa in baz podatkov ter z osnovnimi pojmi o računalništvu. Predavanje je bilo spremljano s praktičnim prikazom na računalniških terminalih. V torek, 8. t.m. pa bodo na osnovi gradiva, ki so ga prejeli vsi udeleženci, že obdelovali osnovni modul in posamezne baze. Za nosilca izvajanja programskega paketa PMPS v delovni organizaciji Avtomatika je bil s strani Zorina zadolžen Niko Bavec iz delovne skupnosti za skupne zadeve.

V delovni organizaciji Avtomatika se je zahteva po izgradnji informacijskega sistema intenzivneje pojavila po obsežnejši reorganizaciji delovne organizacije v 1979. letu. Izhajajoč iz ugotovitve, da učinkovitega informacijskega sistema za tako zahteven kompleks kot je Avtomatika, ni možno realizirati naenkrat, smo v sporazumu o temeljnih plana za obdobje 1981—85 zapisali: — poleg obstoječih obdelav na CAOP naj bi prešli na dnevno tekoče podatke o materialnih tokovih oziroma računalniško izvajanje nabave in planiranje proizvodnje po navedenih fazah;

Prvi sestanek projektne skupine za vodenje programskega paketa PMPS.

— modernizacija programske opreme: faze podatkov, transakcijsko procesiranje, terminalska in računalniška mreža;

— investicije v strojno opremo (računalnik in ostala periferna oprema).

K izvajanju teh odločitev, ki so danes aktualnejše in nujnejše kot v času sprejemanja, smo v Avtomatiki tudi pristopili in vpeljavo računalniške obdelave podatkov, ki ne dopušča nikakršne improvizacije.

V to vključujemo: — izdelavo tehnološke dokumentacije,

— podatkovno analizo in analizo potreb uporabnikov vseh služb od operativnega do poslovodnega nivoja

— definiranje obsega, strukture in periodične informacij za posamezne nivoje odločanja in doprogramiranja

— opredelitev pooblaščenih uporabnikov — delavcev, ki lahko uporabljajo določene programe

— usposabljanje kadrov v TOZD

— nalaganje baze podatkov s sistemskimi datotekami, matično datoteko materialnih postavk, datoteko proizvodnih postopkov itd.

— vprašanje dejanskih stanj prometa in paralelne obdelave

— prehod na normalno računalniško obdelavo.

Zavedati se moramo, da uvedba računalniške obdelave proizvodnega kompleksa sama po sebi ne bo rešila problemov kot so nelikvidnost, visoke zaloge itd. Nudila bo le ustrezne kvalitetne informacije. Od nas, oziroma delavcev, ki bodo delali na tem področju posredno ali neposredno pa je odvisno, v kakšni meri jih bomo znali uporabiti ter z njihovo pomočjo hitreje ukrepati in sprejemati odločitve.

Novo predsedstvo KS ZSMS Iskre IEZE: od leve: Stane Sluga, Janja Habjan in Franc Hudoklin.

Dve temeljni organizaciji poslovali neuspešno

Dve temeljni organizaciji v Široki potrošnji sta lanske rezultate zapisali z rdečimi številkami in to v dobri meri na račun objektivnih razmer. Zlasti temeljna organizacija Tovarna gospodinjskih aparatov iz Reteč, kjer je splet dejavnikov »pripomogel« do 94 milijonov dinarjev izgube in manj v Sežani, kjer je TOZD Elektroakustika z nujnimi, že nekaj let odlaganimi odpisi, lani zabeležila 50 milijonov dinarjev izgube.

Drugače pa so bile razmere za vse temeljne organizacije v Široki potrošnji bolj ali manj enake. Proizvajalci izdelkov, namenjenih za prodajo na pulnih trgovin, so se bolj ali manj neuspešno opirali z »argumenti« administracije, ki ni dovoljevala oblikovanja cen, ki bi bile vsaj kolikor — toliko v skladu z divjim naraščanjem cen reprodukcijskih materialov.

Ze prislovično pomanjkanje reprodukcijskih materialov je prizadelo vse, saj so imeli prav vsi premalo pravic za razpolaganje z ustvarjenimi devizami. Primanjkovalo pa je prav vsega, kar bi bilo moč nabaviti na domačem tržišču: železa, barvnih kovin, plastike, električnih elementov itd.

Ovira za boljše gospodarjenje pa je bilo tudi izredno hitro naraščanje obrestnih mer. Kako izredno pomembno je to za Široko potrošnjo najbolje ilustrira podatek, da je delež najetih sredstev za poslovanje kar nekajkrat večji od lastnih sredstev. Zato seveda nikogar ne preseneča, da je bil lanske letni plan sredstev za plačevanje obresti od najetih kreditov toliko presežen (indeks 1981) da med ostalimi podatki o izpolnjevanju načrtanih ciljev krepko izstopa.

Ti podatki pa so tudi zgovorni. Proizvodnja ni bila dosežna tako, kot je bilo načrtovano (zaostanek nekaj manj kot desetino), celotni prihodek je za 13% manjši, kot je bilo predvideno, hitreje od načrta pa je narasla tudi poraba sredstev, ki je z indeksom 114 prehitela rast celotnega prihodka in temu ustrezno omejila rast dohodka. Slednjega je Široka potrošnja dosegla za desetino več kot je bilo predvideno, vendar pa je že čistega dohodka le še za 91% načrtovanega in akumulacije le še slaba petina (19%).

Vprašanje, ki je sicer retorično postavljeno že v uvodnem odstavku, lahko tokrat ponovno postavimo. Je tako rezultat — ki prav gotovo niso dobri, kar so želeli člani kolektiva pred dobrim letom dni, ko je bil plan v obravnavi — mogoče označiti za rezultat slabega dela tistih, ki v Široki potrošnji združujejo delo in sredstva?

Verjetno bolj težko, saj je bilo med pogoji, pod katerimi je bilo mogoče pridobivati dohodek, vse preveč takih, na katere »baza« ni mogla vplivati. Med slednje prav gotovo sodi, kot smo že omenili, vprašanje oblikovanja prodajnih cen. Vsemu dogajanju v tozdih navkljub je o tem, izredno pomembnem vprašanju, odločal nekdo drug. Koliko je »kri« de za nenormalno visoko izplačava tje sredstev za obresti na strani delavcev Široke potrošnje, je vprašanje, podobno vprašanju, kaj je bilo prej: jajce ali kokoš? V časih, ko je bilo najemanje (tudi dražjih, kratkoročnih) kreditov še po-

TOZD MEHANSKI DELI IN NAPRAVE — SEMIČ

Podobne težave kot drugod

Ko smo direktorja TOZD Mehanski deli in naprave DO Kondenzatorji iz Semiča naprosili, naj nam na kratko ocenijo poslovanje njihove temeljne organizacije združenega dela v minulem letu, nam je za uvod povedal: »Za lansko leto lahko rečem, da je drugod, potekalo v znamenju velikih težav pri pridobivanju deviznih sredstev ter surovin za izdelavo polizdelkov kakor tudi opreme. Vendar smo s skrajnimi napori in angažiranjem vseh, ki so odgovorni za oskrbo z materiali, kolikor toliko oskrbovali proizvodnjo s potrebnimi surovinami.«

Kako pa je vaša TOZD zaključila poslovno lansko leto?

»Zaključni račun naše TOZD nam kaže realno podobo poslovanja saj je ob izpolnjevanju planskih obveznosti kot so celotni prihodek in dohodek čisti dohodek komaj zadovoljiv, a nam ne zagotavlja sredstev za razširjeno reprodukcijo.«

Lansko leto je v naši TOZD minilo v uveljavljanju naše TOZD na tržišču opreme za proizvodnjo kondenzatorjev, saj smo planirali opremo celo za izvoz. Vendar pa je proizvodnja

polnoma normalno (morda celo spodbujano) početje, so bile tovrstne poslovne odločitve brez dvoma pametne. Vsaj kratkoročno. Žal se položaja ne da spremeniti čez noč, zato tudi napovedi, kako bo Široka potrošnja ob napovedanih nadaljnjih povečevanjih obrestnih mer poslovala, nihče ne daje rad. Dejstvo je namreč, da v okolju (panogi, družbenopolitični skupnosti) poslujejo z večjim deležem lastnega premoženja v poslovnih sredstvih, da pa se v Široki potrošnji stanje iz leta v leto celo poslabšuje.

Nič bolje ni tudi s financiranjem zalog: prav vse so pokrite s kratkoročnimi aranžmaji, izjemi v Antenah in spodnjeidrijski Montaži pa pravilo le potrjuje. Kvalitetnih virov je — pa če jih primerjamo s komerkoli — odločno premalo; kako drago je to danes, vemo. Kako bo jutri, pa kot da nikogar ne zanima: učinkovito finančno načrtovanje z zabetoniranimi tozovskiimi blagajnamami vsekakor ni možno. Bo morda kriza, ki jo verjetno brez pretiranega sklicevanja na jasnovidnost, lahko napovemo, slednjic odtajala led okoli pripravljenosti temeljnih organizacij na združevanje?

Če je bilo dosedaj naštevane zunanje in »zunanje« dejavnike še lahko vsaj v veliki meri prevalili na tuja pleča, pa vprašanja samoupravne organiziranosti Široke potrošnje danes res ne moremo postaviti nikomur drugemu kot — Široki potrošnji.

Temeljne organizacije (ki pa bi jih skoraj lahko poimenovali »delovne«) združujejo v okviru DO zelo malo poslovnih funkcij (izjema je del prodajne, finančne in razvojne dejavnosti), vse ostalo pa opravljajo same. Že bežen pregled zasedenosti posameznih služb pa, žal, odkrije resnico, da se je režija v tozdih razbohotila, da bi z gospodarnim povezovanjem v okviru DO lahko precej prihranili in opravili z manjšim številom zaposlenih.

Naslednje vprašanje, ki ga nikakor ne gre zanemariti, je povezano z deviznim pokrivanjem Široke potrošnje. Posledice prepogostih deviznih blokad so neprijetne, saj ovirajo dotok repromateriala in s tem neposredno prekinjajo proizvodnjo. Da bi bilo takih prekinitev kar najmanj, je bilo lani najetih več komercialnih kreditov, ti pa so skupaj s terminkskimi nakupi tudi za letos skrčili možnosti, da bi se Široka potrošnja devizno pokrivala.

Lanske poslovne rezultate bo v teh dneh obravnaval delavski svet DO Široka potrošnja, ki bo o zaključku lanskega poslovanja v razpravi prav gotovo dodal še svoje ugotovitve, vključno s tistimi o notranjih rezervah. O tem pa več prihodnjic.

Stane Fleischman

Videti je torej, da so vam glavne težave povzročala tako imenovana ozka grla kot orodjarna, konstrukcija in podobno.

»Res je, nikakor ne moremo mimo dejstva, ki se vleče že vrsto let mimo dejstva namreč, da vsi činitelji kot so orodjarna, konstrukcija in elektronika ne rešujejo dovolj zavzeto problematiko v proizvodnji opreme, kar nam kaže na veliko nedokončano proizvodnjo v orodjarni. Sleherni v tej verigi se mora namreč zavedati, da plan proizvodnje sloni na predvideni opremi in da sleherni dan zamujenega roka pomeni izpad proizvodnje v posamezni naši temeljni organizaciji združenega dela.«

Kako pa je s proizvodnjo polizdelkov?

»V proizvodnji polizdelkov smo gledali na že omenjene težave z materiali plan zadovoljivo izpolnili. Vendar smo zmogljivosti vseeno premalo izkoristili predvsem v plastiki in pri aluminijastih ohišjih, ker orodja, ki so bila potrebna za to proizvodnjo, niso bila izdelana v zadovoljivi kvaliteti, prav tako pa ni vzdrževanje orodij na takšni ravni, da bi tako zagotavljali stoo odstotno izkoriščanje teh zmogljivosti. Glede ozkih grl to pa bi lahko rekel, da je ozko grlo v proizvodnji polizdelkov poleg strojev v metalizaciji (stroj za metalizacijo, stroji za rezanje) tudi oprema za abizolacijo žic in pocinjevanje, saj smo se morali za izpolnitev planskih obveznosti posluževati kooperantov, ki pa so nam obremenili dohodek, ker so te usluge pri kooperantih zelo drage. Zato v letošnjem letu upamo, da bomo te zmogljivosti povečali in v naši TOZD zagotovili proizvodnjo vseh teh polizdelkov v zadostni količini.

Za konec pa bi še dodal, da smo v lanskem letu osvojili proizvodnjo novih izdelkov za tržišče, ki doslej niso bili v našem programu. Tu gre predvsem za brizgane izdelke iz aluminija, ki nam v letošnjem letu zagotavljajo, da bomo na področju zunanje prodaje dosegli in celo presegle planske številke.«

D.Ž.

DO Zmaj uspešno v preteklem letu

Rezultati gospodarjenja naše delovne organizacije v letu 1983 so izkazani v dobrih kazalcih fizične rasti proizvodnje, domače prodaje, konvertibilnega izvoza, a žal tudi v nizkem ostanku dohodka za akumulacijo, ki je posledica neskladja rasti nabavnih in prodajnih cen.

V preteklem letu smo dosegli zelo dobre rezultate na vseh tistih področjih, na katera smo lahko sami vplivali. Negativno so nas presenetile visoke obrestni, oteženo in drago pridobivanje manjkajočih deviznih sredstev ter občasne težave z oskrbo reprodukcijskih materialov in njihova slaba kvaliteta.

Proizvodnja je potekala v skladu s povečanimi prodajnimi potrebami in sklenjenimi izvoznimi pogodbami, na zgornji meji zmogljivosti. To je ugodno vplivalo na njen obseg in povečanje tehnične produktivnosti dela, ki znaša v TOZD Baterije 6% in v TOZD Specialne baterije 11%.

TOZD Baterije je izdelala 44,6 milijonov kosov baterij in 675 tisoč svetilk, kar predstavlja 23%, oz. 33% povečanje v primerjavi s preteklim letom.

V TOZD Specialne baterije je bilo izdelanih 3,2 milijonov baterij, 80 tisoč svetilk, 847 ton mletega MnO₂ za prodajo in 1.221 ton depol. paste za baterije, ki se finalizirajo v Ljubljani. Kar 18% kapacitet TOZD Baterije in 38% kapacitet TOZD Specialne baterije je bilo namenjenih izvozu.

Na domačem trgu smo prodali 37,8 milijona baterij in 751 tisoč svetilk, ali 12% več kot leto prej.

Pri tem se je močno izboljšal tudi delež prodaje Zmaja na domačem trgu in dosegel 45% celotne potrošnje. Vrednostno smo dosegli 724 milijonov domače realizacije, ali 35% povečanje. Razlog za tako visoko fizično povečanje prodaje je predvsem v redukcijah električne energije, ki so povzročile nenormalno visoko povpraševanje, kate-rega nismo uspeli v celoti izkoristiti.

Izvozili smo 9,4 milijonov baterij in za to iztržili 1.678.000 dolarjev, kar je 13% povečanje v primerjavi z letom 1982. Posebej pa je potrebno poudariti 57% povečanje prodaje na konvertibilni trg, kamor smo prodali za 1.483.000 dolarjev naših izdelkov. S tem smo tudi presegle naš konvertibilni uvoz, ki je znašal 1.386.000 dolarjev.

Več bi lahko prodali tudi na klirinški trg, vendar za to nismo imeli razpoložljivih količin. Vrednostno predstavlja izvoz 32% celotnega prihodka TOZD Specialne baterije in 10% v TOZD Baterije.

Dobrim proizvodnim in prodajnim rezultatom pa ni sledila temu ustrezna poslovna uspešnost. Dosegli smo 962 milijonov din celotnega prihodka ali 41% več kot preteklo leto. Zelo so se povečali materialni stroški in amortiza-

cija, ki znašajo 625 milijonov din ali 50% več. Tako znaša doseženi dohodek 337 milijonov din, oz. 27% več kot preteklo leto. Obveznosti iz dohodka so se povečale 37%, od tega obresti celo 128%. To je neugodno vplivalo na rast čistega dohodka, ki se je povečal za 18% in dosegel vrednost 171 milijonov din. Ker so se osebni dohodki kljub njihovu realnemu padcu povečali za 33%, od tega 3,2% za dodatno zaposlene, nam je ostalo za akumulacijo komaj 23,5 milijonov din, ali 18% manj kot leto prej.

Dosežena akumulacija sigurno ne ustreza vsem naporom in dosežkom proizvodnje in prodaje v preteklem letu, je pa odraz neurejenega stanja v naši družbi, na področju rasti cen surovin in končnih izdelkov. Prodajne cene naših izdelkov so se v letu 1983 povečale 19%, cene domačih materialov od 40 do 60%, a uvoženih surovin prek 100%. Ureditev prodajnih cen je tudi ena izmed glavnih nalog akcijskega programa, ki naj nas privede iz težkega položaja, v katerem smo se znašli z vrinitvijo prodajnih cen na stanje pred 19. decembrom 1983.

R.Č.

Iz tujega strokovnega tiska

Miši velikanke

Na univerzah Pennsylvania in Washington so raziskovalci za tehniko genov vzgojili miši velikanke, ki so dvakrat večje od običajnih. Sodobna raziskovanja potekajo sedaj z isto metodo, vendar za vzgojo večjih ovc, zajcev in celo psov. Metoda se razlikuje v nekaterih bistvenih točkah v primerjavi z leta 1982. Objavljenim postopkom. Gre za industrijsko razvito substanco — stamocin, ki vpliva na hormone rasti. Le Monde — Paris.

High tech

V Orwelowem letu 1984 se vse več svetovnih proizvajalcev usmerja v tehniko prihodnosti. Toda kaj obsega high technology? Uvrstitve v visoko tehnologijo zadeva predvsem šest industrij: računalništvo in biotehnika, farmacija, komunikacijsko tehniko, elektroniko, letalstvo in raketo tehniko. Drugi menijo, da obsega high-tech-grupa 48 dejavnosti, med njimi tudi kemijo, fotografijo in celo avtomobilsko proizvodnjo ter gospodinjsko opremo, čeprav slednje nekateri že uvrščajo v low-tech-grupo.

Večina ljudi verjame, da high-tech pomeni inovacijo z mnogimi raziskavami, kar je isto kot rast proizvodnje. Obrambna tehnika, npr. zaposluje ogromno znanstvenikov in raziskovalcev, vendar ne pomeni rasti industrije. Sicer pa industriji gre zdaj dobro, zdaj slabo, odvisno pač od naročil.

Avtomobilska industrija

Avtomobilska industrija bo letos spet napredovala. Lani je izdelala 29,5 milijona vozil, letos pa naj bi jih 32 milijonov. Z rastjo proizvodnje pa ne bo porasel aohodek, posebno zahodna Evropa proizvaja še vedno preveč vozil glede na možnosti prodaje. Ameriški proizvajalci so zaradi stalnega zniževanja stroškov proizvodnje na boljšem, ker lahko tudi z manjšimi serijami dosežejo dobiček, medtem ko Japonci hočejo na vsak način obdržati svojo prednost, predvsem z ugodnimi cenami. Financial Times London.

75 let vlečnic

Gostilničar R. Winterhalder iz Hochschwarzwalda je konstruiral v zimi 1908—1909 prvo vlečnico na bližnji 32 m višji hrib. Jekleno vrv je napel na lesene drogove, pogon pa je omogočilo bližnje vodno mlinsko kolo. Športniki so se te 280 m dolge vlečnice zelo razveselili, vendar je bila vožnja vseskozi brezplačna, čeprav je dal gostilničar vso napravo patentirati. V prvi svetovni vojni so jekleno vrv sneli in jo porabili za druge namene, samo spodnja postaja vlečnice je še ostala. Turistično društvo iz te občine namerava sedaj obnoviti to prvo vlečnico na svetu.

Branje časopisov

Na düsseldorfskem sejmu Interkama so prvič prikazali nov informacijski medij in sicer branje časopisov prek terminala. Elektronsko arhivirane tekste iz časopisov, večinoma tehnične vrste, so obiskovalci prebrali na zaslonih, hkrati pa so si lahko odtisnili na pisalniku posamezne informacije ali članke. Od 1. novembra lani lahko zainteresirani prebirajo nemško časopisje, ker podatkovna banka že obratuje. V Zahodni Nemčiji je trenutno šele 800 naročnikov in lastnikov instaliranih-podatkovnih terminalov. VDI Nachrichten.

Svetlovodni kabel tudi čez Rokavski preliv

Francoska in angleška vlada bosta nadaljevali pogovore glede načrta, po katerem naj bi povezali Paris in London s svetlovodnim kablom. Uresničitev načrta bo mnogo prispevala k povezavi angleških in francoskih podjetij. Za sedaj obstaja samo dvožilni električni kabel za dobavo električne energije, nameravajo pa tudi zgraditi plinovod med otokom in kontinentom. Financial Times London.

Programski jezik Basic

Odkritelja programskega jezika Basic John G. Kemeny in Thomas E. Kurtz bosta ustanovila lastno firmo True Basic Inc. in s tem neposredno posegla na računalniško tržišče. Stotisoč, mogoče milijon ljudi programira na svetu z jezikom Basic in nekaj ducatov mladih programerjev je postalo že milijonarjev s prodajo računalniških programov, medtem ko sta oba profesorja ostala tako rekoč praznih rok. Profesorja sta razvila programski jezik Basic leta 1964 na univerzi v Dathmouthu, ker sta menila, da bo najbolj pripraven poprečno izobraženim, ki zbirajo računalniške izkušnje.

Po drugi strani je bil programski jezik Basic predmet ostrih kritik med računalniškimi strokovnjaki. Jezik naj bi bil dober za kratke programe, pri dolgih pa učinkuje zmedeno. Bistvo je v tem, da se Basic v nasprotju z modernimi jeziki ne da razstaviti, pri čemer bi posamezni programerji delali ločeno. Jezik Pascal, n.p. je razdeljen v logične bloke — kot poglavja v knjigi, medtem ko so programi Basic podobni kompleksnim idejam.

Mnogi računalniški strokovnjaki menijo, da sta profesorja bila prvotno v istem položaju, kot sestavljalci svetovnega jezika esperanto, kajti tudi računalniški jeziki se razvijajo naprej. Najbolje bi bilo, meni Robert M. Frankstan, predsednik Software Arts Inc., da bi računalniške programe izdelali tako, da bi angleščino razumeli neposredno. The Wall Street Journal Europe.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

Iz proizvodnje v DO Kondenzatorji v Semiču.

V našem glavnem mestu so prejšnjo soboto odprli 23. mednarodni avtomobilski sejem, na katerem sodeluje 350 razstavljalcev, od tega 20 tujih. Domače in tuje tovarne predstavljajo 20 novih modelov avtomobilov, veliko pa je novosti tudi v proizvodnji spremene avtomobilske industrije. Na sejmu ima svoj izložbeni prostor tudi naša OZD Iskra (Avtoelektrika Nova Gorica, Kibernetika Kranj, Široka potrošnja Škofja Loka itd.). Novogoriška delovna organizacija sodeluje z vrsto novosti, zanimivimi za proizvajalce avtomobilov. Med drugim prikazuje obiskovalcem elektronski hibridni regulator, elektronski vžig avtomobila, zaganjalnik AZL 4,5 KW za gospodarska vozila, zaganjalnik za osebna vozila z reduktorjem, veliko zanimanje vlada za generator za motorjem itd. Kibernetika razstavlja naprave za kontrolo avtoelektričnih izdelkov, Široka potrošnja avtomobilске antene itd. Sejem bodo zaprli v nedeljo 8. aprila.

V Avtoelektriki radi berejo

Novogoriško Iskra — Avtoelektriko obišče bibliobus potujoče knjižnice »France Bevk« iz Nove Gorice dvakrat mesečno. V izredno bogati ponudbi raznega zanimivega in poučnega branja imajo delavke in delavci možnost brezplačnega izposojanja knjig, saj delovne potujoče knjižnice sofinansirajo osnovne organizacije sindikata, med njimi tudi OO Avtoelektrike.

Vsekakor se spleča dati določena finančna sredstva za to vrst kulturne dejavnosti, saj so prav bralke in bralci iz TOZD in DSSS Avtoelektrike (s sedežem v Šempetru) daleč v vrhu izposojevalcev knjig v primerjavi z bralci v drugih delovnih organizacijah novogoriške občine, kamor tudi zahaja bibliobus. Te res spodbudne »kulturne« podatke nam je pred dnevi posredovala goriška knjižnica in res zaslužijo objavo tudi v širšem prostoru.

V lanskem letu je potujoča knjižnica prišla v Avtoelektriko 22 krat. Delavke v bibliobusu so tekom celega leta zabeležile kar 1.106 obiskovalcev, to pa je, priznajte, svojevrsten rekord, v tej delovni organizaciji (na dvorišču) pa je bilo povprečno število zaposlenih 2005. Statistika nam tudi pove, da so si obiskovalci izposodili 3.215 knjig. Če torej

pogledamo z drugega zornega kota — več kot vsak drugi zaposleni je obiskal bibliobus.

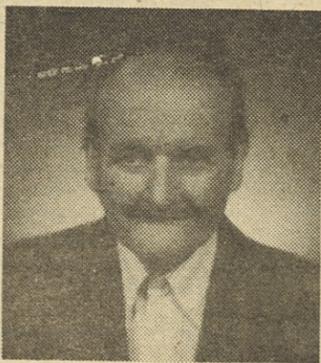
Zanimiv je pogled tudi nekoliko let nazaj. Pred devetimi leti si je 358 bralcev sposodilo 872 knjig, leta 1978 je 864 bralcev prebralo 2.455 knjig, leto pozneje si je sposodilo 2.675 knjig 1000 delavcev itd. Torej število bralcev lepo narašča, s tem pa je vsekakor dosežen namen obiska potujoče knjižnice in lepo kulturno priznanje konferenci osnovnih organizacij sindikata, ki podpira to vrst kulturne dejavnosti.

Delavke in delavci Avtoelektrike najraje posegajo po tujem leposlovju, saj so si teh knjig sposodili 1.444. Tem sledijo knjige za mladino 621 po številu, nato slovensko leposlovje 352, uporabne vede 168, zgodovina 130, biografija 94, filozofija 63, medicina 59, družbene vede 58 sposojenih knjig itd.

Kljub tako visokemu številu bralcev pa s tem akcija še ni končana. Predvsem med mladimi je še vse premalo obiskovalcev, zato naj bo ena izmed akcij konferenc mladih tudi ta, da bi čimveč mladink in mladincev poseglo po dobri knjigi.

Marko Rakušček

Tinetu Jenku v slovo

Zahrbtna bolezen je iztrgala iz naše sredine dolgoletnega sodelavca Tineta Jenka, ki je prav vsa aktivna leta namenil delu na Pržanu. Leta 1963 je pričel z delom v mehanskih delavnicah, zadnjih dvanajst let pa je bil zaposlen kot čuvaj — vratar. Svoje delo je opravljal vestno in zavzeto, zato je bil v kolektivu tudi kot dober tovariš priljubljen med vsemi. Tineta se bomo spominjali, saj ga je zahrbtna bolezen prezgodaj iztrgala iz naših vrst!

Sodelavci s Pržana

Mariji Corn v spomin

Skoraj polnih deset let je bila med nami in nikakor ne moremo do kraja doumeti, da je ne bo nikdar več med nas. Takšne, kakršne smo bili vedno vajeni: nasmejane, optimistične, polne življenja, delavne. S svojo vedrino je nenehno zlahnila naše delovno vzdušje, zanjo tako rekoč ni bilo problemov v najboljšem smislu te besede. Skratka, bila je vestna, pridna delavka in slehernemu je srčno rada tovariško priskočila na pomoč.

In tako je zdaj, na začetku pomladi, za vedno odšla od nas v trenutku, ko se je pravo življenje za njo šele pričevalo. Vselila se je v novo stanovanje, vendar vlada zdaj tudi tam, kot pri nas v pisarni, praznina in pogrešamo jo prav tako kot jo pogrešata njena dva otroka in njen mož.

Sleherina beseda je spriča smrti šibka in brez moči, vendar naj vsaj teh nekaj stavkov zapišemo v njen spomin in se ji tako zahvalimo za vse, kar nam je nudila polno desetletje — vedrino, smeh, tovarištvo in veselje ter voljo do življenja.

Sodelavci
uvozne dejavnosti IC

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi moža in očeta

STANETA KOLENCA

se iskreno zahvaljujemo delavcem DO Elektrozveze za podarjeno cvetje, spremstvo na njegovi zadnji poti, poslovinne besede in denarno pomoč

žena Pavla
in sin Stane.

DOPISUJTE
V NAŠE
GLASILO

Časopisne novice

Pred nekaj dnevi so začeli priključevati naročnike v novi mariborski telefonski centrali v Pobrežju. To je RATC Metaconta M 10 CN, ki je prva taka v omrežni skupini 062. V prvi stopnji bo vključenih 1.141 naročnikov, kapaciteta centrale pa je 5.024 naročniških števil.

Pogodbena vrednost te investicije je 41.088.336 din, pogodba pa je bila podpisana 14. marca 1980. Iskra je pričela z montažnimi deli v avgustu 1982, v marcu naslednjega leta so se dela ustavila, ker Iskra ni mogla dobaviti potrebne opreme. Delo je spet steklo v novembru lani in Iskra je objekt predala 29. 2. letos, tehnični prevzem pa je bil uspešno končan 3. marca — PTT novice.

»Iskra naj sama krije izgubo«, je naslov članka, ki ga je objavil kranjski Glas na temelju volilne seje občinskega sveta Zveze sindikatov Škofja Loka. Odstavek, ki zadeva Iskro, pa se glasi takole: »Nikakor pa se na seji niso mogli sprijazniti z ugotovitvijo, da je bila izguba v Iskri Reteče, ki znaša 94 milijonov dinarjev, nepričakovana in da je presenetila celo vodilne delavce v temeljni in delovni organizaciji Iskre—Široka potrošnja. Zato so zahtevali, da morajo družbeno-politične organizacije v tovarni zahtevati oceno odgovornosti teh delavcev. Zahtevali so tudi, da morajo strokovne službe v Iskri Reteče pripraviti temeljito sliko položaja, ker so ugotovili, da delavcem v tovarni podatke prikrivajo.

Menili so, da mora izgubo Iskra letos sama pokriti. Združeno delo škofjeloške občine je že lani pokrilo izgubo iz rezervnega sklada, ker je Iskra zagotovila, da bo uresničevala sanacijski program in da izgube letos ne bo.

V Titovem Velenju je zaključena montaža nove kombinirane VATC vrste metaconta 10 CN, ki bo po preizkušanju končano predvidoma v poletnih mesecih. »Sama montaža centrale se je dokaj zavlekla, vzrok pa je bila nepravčasna dobava opreme, ki Iskri—Telematiki očitno povzroča nemale probleme. Iskra MSO kot druga ozd v tej verigi seveda ne more popraviti zamujenega, čeprav naj bi njeni delavci po zagotovilih vodilnih opravili preizkušanje v štirih mesecih. Vendar naj bi se problemi praviloma reševali prek Iskrine delovne skupnosti Komerciala, ki pa je v celoti prišla nekako najmanj do izraza. Res je, da v sedanjih kriznih situacijah ni mogoče pričakovati boljših rezultatov, res pa je tudi, da bo treba ravno zato verjetno narediti kakšen korak v smeri ureditve komercialnih odnosov, tako znotraj same Iskre, kot tudi v odnosu Iskre do PTT. V Titovem Velenju pušča ta neurejenost preveč boleče posledice v telefonskem prometu, da bi šli lahko mirno prek nje!« — dobesedni prepis iz PTT novic.

Podpisali so pogodbo o ustanovitvi konzorcija za gradnjo verige hidroelektrarn na Savi in Muri. Nosilec konzorcija so Združeni proizvajalci strojne opreme s svojimi člani, med drugim tudi Iskra.

Na Savi je predvidena gradnja sedmih in na Muri osmih hidroelektrarn, ki naj bi jih gradili v paketih po tri ali štiri hkrati. To bi omogočilo tudi tipizacijo opreme, kar bi bistveno pocenilo gradnjo. Celoten projekt, oziroma gradnja vseh 15 elektrarn naj bi trajala 12 let, po ocenah iz lanskega leta pa je njegova vrednost 47 milijard dinarjev. Predvideni so naslednji viri financiranja: sredstva elektro gospodarstva, delež izvajalcev gradbenih del in izdelovalcev strojne opreme, sredstva ljudskega posojila in tudi posojila mednarodnih finančnih ustanov.

Optimisti napovedujejo, da bi lahko že konec letošnjega leta začeli z izdelavo tipskega projekta elektrarn na Muri, medtem ko naj bi z izdelavo podobnega projekta za savsko verigo elektrarn začeli že nekoliko prej — Delo. Zbral in uredil Marjan Kralj

DO—AVTOMATIKA

Strelesko tekmovanje orodjarjev

V sredo, 28. t.m. so v TOZD Orodja, delovna organizacija Avtomatika pripravili strelesko tekmovanje z zračno puško. Tekmovanje se je odvijalo v popoldanskem času na strelišču Streleske družine Heroj Vitez na Črnučah.

Od sedemnajstih strelcev, so se po končanem tekmovanju uvrstili:

1. Janez RADMAN	166
2. Vinko SNOJ	161

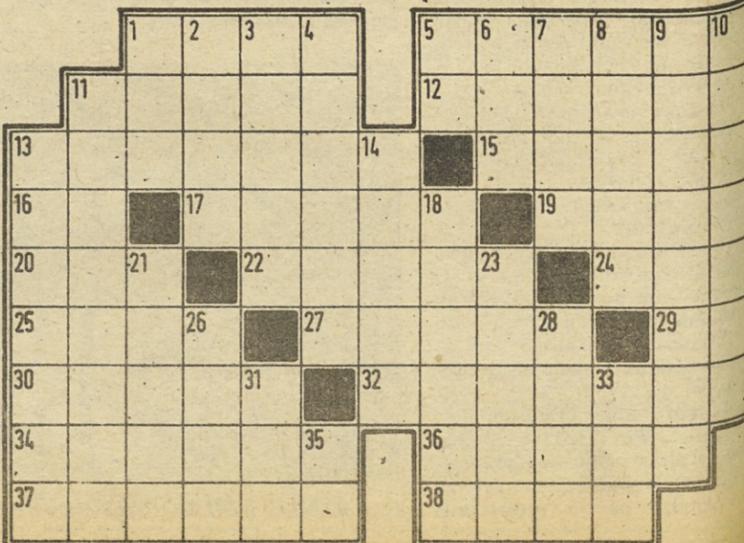
3. Janez PRAPROTNIK
4. Andrej JENKO
5. Miloš BLAŽIČ
6. Janez GANTAR
7. Boštjan GERL
8. Marjan NARTNIK
9. Milan ČIRIČ
10. Sašo KURENT
11. Miro GOLOB
12. Jože CERGOLJ
13. Vinko PRESKAR
14. Avgust PUGELJ
15. Tone RAUH
16. Borut PERŠIČ
17. Franc ŠTUPAR

Križanka za razvedrilo

VODORAVNO: 1. obiskovalec, 5. ena od ožin med Evropo in Azijo, 11. slovenski šahovski velmojster (Bruno), 12. večje industrijsko mesto v severni Bolgariji ob reki Jantri, kjer je bila leta 1908 proglašena neodvisnost te balkanske republike, 13. vrsta glasbila (na splošno), 15. orientalsko gostišče, 16. avtomobilska oznaka Libana, 17. Aresova sestra, grška boginja prepira, 19. pisalna potrebščina, 20. za pol tona zvišana nota g, 22. banda, drhal, 24. sredstvo za čiščenje, 25. Madžari, 27. italijanski arhitekt, graditelj palače UNESCO v Parizu (Pier Luigi), 29. kemijski znak za telur, 30. najvišji izvršni organ v državi, 32. rumena ali rjavkasta rudnina, kalcijev in titanov silikat, sfen, 34. spogledljivka, 36. velika morska riba severnih morij, 37. nekdanji svobodno vojni vrhovni kosaški poveljnik, 38. eno od velikih jezer na meji med Kanado in ZDA.

NAVPIČNO: 1. enota za pospešek v

CGS sistemu, imenovana po italijanskem fiziku Galileu, 2. roparski delfini, ki napadajo kite, sabljariče, 3. glavni junak ameriških satiričnih detektivskih zgodb, 4. načelnik antičnega prava, pri katerem je bila kazenska hudodelstvu („zob za zob“), 5. avtomobilska oznaka Bitole, 6. rimski naziv za bajeslovno grško podzemlje, rimski bog smrti in krajina umrlih, ki jo je stražila triglavi Cerber, 7. povezano žito, 8. plin kuhinjska posoda, 9. vnetje jajčnikov, igra z žogo, 11. človek, ki govori več jezikov, 13. prodajalka, 14. odhod letala z letališča, 18. italijanski operni pevec, alibi (Giuseppe, 1734—1813), 21. črnobeli vrstnik z dolgim klinastim repom, 23. tvorec dela pisec, 26. latinsko: isti, isto, 28. srednje romunske Moldavije, 31. oče, 33. svetovna semska oseba, ki je edina z družino preživela vesoljni potop, 35. avtomobilska oznaka Ancone.

SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

razpisuje

posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

2. RAZISKOVALNO RAZVOJNA ŠOLA V ISKRI v času od 7. 5. — 1. 6. 1984

Pospešeno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno vodjem raziskovalno-razvojnih enot v Iskri in delavcem, ki jih Iskra namenja za vodenje projektnih skupin.

VSEBINA:

Program je sestavljen iz izbranih splošnih in posebnih tem, ki celovito pokrivajo naslednja tematska področja:

1. Vodenje inovacijskih procesov
2. Informatika v raziskovalno-razvojnem procesu in komuniciranje z ljudmi
3. Mikroelektronika in mikroprocesorska tehnika
4. Uporaba sodobnih računalniških metod, kot pomoč pri raziskovalno-razvojnem delu.

Nova in posebna interdisciplinarna znanja, ki jih terjata raziskovalno-razvojno delo Iskre so močno naravnana na aktualna vprašanja novih zahtev sodobnega raziskovalno-razvojnega dela s končnim poudarkom na Iskrini problematiki.

ORGANIZACIJA:

Skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 5 dni v tednu. Kandidate opozarjamo, da si prilagodijo obveznosti v zasebnem življenju na nadpovprečno obremenitev v času šolanja. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost.

Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili, bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju in bodo imeli prednost pri razporejanju na odgovornejša dela in naloge v raziskovalno-razvojni dejavnosti Iskre.

NOSILCI PROGRAMA:

SOZD Iskra, Področje za raziskovalno dejavnost, Ljubljana in Fakulteta za elektrotehniko, Ljubljana

VODJA PROGRAMA:

dr. Jože VOGRINEC

CENA PROGRAMA:

V ceno 58.000 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si udeleženci obračunajo v svojih TOZD oz. DSSS.

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 7. 5. 1984 ob 8. uri v hotelu Transturist, Škofja Loka in bo trajal do 1. 6. 1984

PRIJAVE:

Izpolnjene prijavnice naj TOZD, oz. DSSS pošljejo najkasneje do 23. 4. 1984 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3-XI — Sonji Vrbovec

Podrobnejše informacije o organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite pri dr. Jožetu Vogrinu, (tel.: 061-576-156), ali v Izobraževalnem centru Iskra (tel.: 061-222-212).